National Library 56253 National Library
Gen.Acquisitions Section Bibliothèque Nationale
Ottawa,Ont.
K1A ON4
JUL 7 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

BICS/A/20/6.

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 46 (2393) XXVI aastakäik | Teisipäeval, 21. juunil 1977 — Tuesday, June 21, 1977 | Üksiknumbri hind 35 senti

23. ja 24. juunil saabuvad taas need südasuvised päevad, kus vabad eestlased pühitsesid kodumaal Võidupüha ja jaanipäeva. Vabariigi viimastel aastatel ühendati need kaks päeva ühisteks populaarseteks pidupäevadeks, kus jaanituled muutusid ka võidutuledeks.

Kodumaal on võidutuled okupatsioonivõimude survel ajutiselt kustunud, kuid vabas maailmas loidavad need kõigis eestlaste suurematες keskustes Võidupüha ja jaanipäeva saabumisel. Need võidutuled paguluses on muutunud lootuse tuledeks ja nendeks sümboliteks, mis kannavad edasi meie võitlusvaimu kuni kodumaa vabanemiseni võõrast võimust ja võõrast ikkest.

Tallinna paviljonis tutvustatakse eesti kultuuri

Elav tegevus, heatasemelised ette kanded ja rohke osavõtjaskond

Möödunud reede õhtul täitusid Torontos juba varakult Tallinna paviljoni ruumid. Kogu paviljonile oli antud mereteemaline ilme ja juba tänavapoolsel frondil on kaks suurt purjet. Laeva aknaid kujutavad dekoratsioonid on suures saalis ja keskmise saali kohvikus, kuna batik-tehnikas tehtud dekoratsioonid kaunistavad kesksaali seina. Suures saalis tõstavad merelähedust esile veel laes kajakad, mis pidevalt liiguvad. Dekoratsioonid on valmistanud Lia Holmberg ja Eneri Taul, esimene laevaakna-teine batik-maalingud. Tallinn karavanilinnana leidis juba esimesel õhtul elavat tähelepanu, kus nii eestlased ise ja ka paljude teiste rahvaste liikmed jälgisid heatasemelist mitmekülgset eeskava.

Tänavusse Tallinna pääseb uuest sissekäigust, mis juhib külalised kõigist ruumidest läbi kuni keldrikorruseni. Sellega on välditud mõnede ruumide silmapaari vahele jätmine. Kuigi E. Abistamiskomitee ärri pääseb ilma passita, on see siiski üheks osaks väljapanekuist, mida külastati. Esimeseks on eksliibriste näitus, kus on välja pandud 60 miniatüürset kunstiteost 12 erimaalt; eesti osa koosneb paguluses valmistatud töödest, kuna N. Liidus ega praeguses Eestis tehtud töid pole esitatud. Teised maad on aga esitatud üksikute kunstnike viimasel ajal valminud töödest. See väljapanek, samuti kui karikaturist E. Valtmani tööde näitus on E. Kunstide Keskuse poolt korraldatud.

E. Valtmanile on antud seinaruum postkontori ruumis, kus ta rahvusvaheliselt tuntud ja hinnatud tööd juba esimesel õhtul tähelepanu äratasid.

Suures saalis toimus kavaline tegevus, aga see oli eelmiste aastate eeskujul muudetud kohvikuruumiks, kus jooke pakuti. Esimesel õhtul oli kavas Kalev-Estienne võimlejate esinemine, Reet ja Ellen Lindau laulud, Kungla rahvatantsijate nooremad ja vanemad rühmad esitasid rahvatantse ja „Külapoisid" laulsid hoogsaid rahvalikke laule, olles ise ka eriinstrumentidel saatjaiks. Külapoiste grupis laulavad seitse noormeest, linnapea P. Aruvald, M. Ahermäe, V. Vastopä, L. Ristsoo, R. Heyduck, M. Lehesalu ja U. Migur. Just nende esinemine meeldis rahvale ja avaldati soove, et sellise toreda esinemistasemega grupp peaks oma laulud heliplaadile jäädvustama.

Alumisel korrusel on senisest kohvikust ja selle kõrval asuvast klubiruumist tehtud eesti etnograafiline muuseum, kus naiskäsitööd mitmesuguses värvikülluses silmi seovad. Siin on haapsalu rätikuid, nahatöid mitmelt selle ala kunstnikult. Silmi seovad kootud tanud, mütsid, seinavaibad, vööd, rahvariided mitmest kihelkonnast, padjad ja muud tekstiilesemed. Nende juures on väljapanek Naima Aeru puupõletustehnikas tehtud puunõudest.

Kunstnik ise demonstreerib oma „tulise pliiatsiga" puutaldreku kaunistamist, mida uudishimulikud jälgivad. Ene Runge aga kraasib villa.

Ka järgmine ruum kuulub Eesti Etnograafilisele Ringile. Siin Susanne Kolga ketrab lina ja pr. Härm õmbleb laudlinikule kaunistust. Tagaseinas on aga suur arv kindaid, vaipu. Põrandal aga suur veimevakk, mille valmistanud hr. Mürk andes sellele ilumeelseid põletustehnilisi kaunistusi.

Keldrikorrusel kuulub üks ruum E. Rubergile. Selles on Montreali skautide laskeauhinnad, mis omatud viimase 12 aasta jooksul, koos erisuguste laskeembleemidega ja diplomitega. Nende kõrval on E. Rubergi oma nahatööd ja külmutustehnikas tehtud akvarellid. Esimesel õhtul ta ei olnud veel oma nahatööde demonstreerimiseni jõudnud.

Kõrvalruumis on eesti gaidide ja skautide väljapanekud, peamiselt Põhjala Tütarde valmistatud kaunid tekstiilile õmmeldud kaardid, raamatumärgid, lauamatid, kas trükitud või käsitsi õmmeldud.

Need kõik on müügil ja saadud tulu läheb noortetöö edutamiseks.

Skautide poolel pakutakse nahast raamatumärke, skaudiembleemiga püksirühme. Oma ruumis on nad andnud koha ka Manivaldes puutöödele, heledast männipuidust valmistatud mööbliesemeile, lillepottidele ja muudele esemeile, mis on valmistatud väga maitsekalt ja kuuluvad eriti just neisse kodudesse, kus omatakse praegu moodsat männipuidulist mööblit. Samas ruumis on veel pr. Tarumi akrüülimaalid ja õmmeldud tööd, millest laekunud summad lähevad gaidide abistamiseks.

Järgmises ruumis on E. Valtmani karikatuuride näitus ja postkontor. Oma näituse puhul tuli Torontosse ka kunstnik ise. Postkontoril on jälle oma postitempel „Tallinn — Metro International Caravan/Caravan — June 17/25 juin". Seal on müügil mitmesugust filatelistlikke esemeid, muude hulgas ka postkaart E. Valtmani karikaturiga, kus Brezhnev kägistab Eestit, ja mis on mõeldud Belgradi konverentsi puhuks.

Viimases klassiruumis on väljapanekuks soome saun ja huvitavalt valmistatud kunstlikke lilli.

Aga alumine kord ei jätaks eelmiste aastate muljet kui seal ei istuks kunstnik Ants Vomm, kes valmistab soovijaile karikatuure.

Ta ütlebki, et sellist asendamatust on juba varem talle öeldud Kitcheneri oktoobripidustuste puhul, kus ta aastaid on käinud joonistamas.

Esimesel õhtul oli külaliseks dr. S. Haidasz koos abikaasaga, keda võtsid vastu E.V. aupeakonsul I. Heinsoo abikaasaga, Ottawast kohale saabunud EKN abiesimees W. Pent abikaasaga, EKN esimees U. Petersoo abikaasaga, EKN abiesimees H. Lupp abikaasaga ja teised koos Tallinna paviljoni komitee esimehe L. Leivatiga.

Vastuvõtjad viisid eestlaste sõbra läbi Karavanilinna väljapanekute, misjärgi kava alguseks naasiti suurde saali. L. Leivat tutvustas külalist koosolijaile ja mainis ta resolutsiooni esitamist Belgradi kongressi osas.

Kanada parlamendiliige S. Haidasz ütles oma sõnavõtus, et ta tegi juba ringkäigu läbi itaalia paviljoni ja kultuurinäituse. Ta mainis, et talle meeldisid Tallinna väljapanekud, see kujutab Kanadasse asunud eestlaste kultuurilist elu, mida eestlased sellise väljapanekuga jagavad kanadalastega. Ta tänas selle eest korraldajaid Kanada valitsuse ja parlamendi nimel. Jäädes siis huviga jälgima järgnevat eeskava, kus esimesiks esinejaiks olid Kalev-Estienne vanema rühma võimlejad.

Samal õhtul loositi välja auhinnad passide ostjate vahel, kus esimese auhinna, kunstnik J. Saarniidu maali omas E. Kumm, teise auhinna Viljo Reijo ja kolmanda Sharon Gosset. Passimüüjaist olid parimad Vally Sõrmulis ja Ellen Meret.

Õhtul oli ka paar ebameeldivat momenti. Kui P. Aruvald alustas kava teadustamist, mida külaliste tõttu tuli teha inglise keeles, tõusis üks mees lauast püsti ja hakkas hurjutama, et räägitagu eesti keelt. Pärast saatis teine palju klaasi tõstnud mees muulasist külastajaid välja, mainides, et see olevat eestlaste maja ja neil ei olevat siia asja. Võibolla pole Karavani mõte veel kõigi eestlaste teadvusse jõudnud, mis on eesti kultuuri tutvustamiseks teistele rahvastele, kuna eestlased on külalisteks kutsutud 50-sse teise paviljonilinna.

Esimesel Karavanipidustuse päeval loositi Tallinnas välja auhinnad passi ostjate ja müüjate vahel. Passiostjate auhinna omas E. Kumm, kellele auhind üle anti. Pildil E. V. aupeakonsul I. Heinsoo, Tallinna Karavani komitee esimees L. Leivat, kunstnik O. Timmas, võitja E. Kumm ja kunstnik J. Saarniit.
Foto: T. Säägi

Kommunistid jäid tagaplaanile

Saavutasid Hispaanias toimunud parlamendivalimistel ainult 15 kohta

MADRIID — Hispaania parlamendivalimistel kujunes kõige tugevamaks parteiks praeguse peaministri Adolfo Suarez'i Demokraatliku Tsentrumi Liit, kes ei saavutanud parlamendis siiski absoluutset kontrollivat enamust. Teisele kohale tuli Hispaania Sotsialistlik Tööliste Partei ning mõned poliitilised vaatlejad arvavad, et need kaks parteid jäävad tulevikus Hispaania poliitilises elus domineerima.

Demokraatliku Tsentrumi Liit koosneb tugevast keskparteist ning väiksematest -parempoolsetest parteidest, kuna Hispaania Sotsialistlik Tööliste Partei on tugeva pahempoolse kallakuga ning erineb seetõttu teataval määral Euroopa traditsioonilistest sotsialistlikest parteidest.

Peaminister Suarezi partei sai senatis endale absoluutse enamuse, kuid ülemkojal ei ole parlamendis seaduste andmisel kaugeltki seda tähtsust mis alamkojal.

Franco poliitilisel liinil olevate äärmiste parempoolsete ja kommunistide käsi käis valimistel võrdlemisi halvasti, kuna Franco pooldajatele anti veidi üle 8 protsendi ning kommunistidele ainult 7 protsenti äraantud häältest.

Esialgsete andmete põhjal sai Demokraatliku Tsentrumi Liit alamkoja 350-liikmelises koosseisus 170 kohta ning sotsialisaid 115 kohta.

Kommunistide arv uues parlamendis ei tõuse tõenäoliselt üle 15 rahvasaadiku.

25. juunil „Devils Elbow's"
VÕIDUTULELE
väravad ja einelaud avatud kl. 11.00

Tallinna karavanilinna üheks väljapanekuks on karikaturist E. Valtmani tööde väljapanek, mispuhul kunstnik ise oli Torontos. Pildil vasakult E. Valtman, K. Jõgi ja T. Tomson.
Foto: T. Säägi

Esimese õhtu ametlikku külalist dr. S. Haidaszi võttis vastu miss Tallinn Tiina Järviste.
Foto: T. Säägi

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $28.—, poolaastas $14.50 ja veerandaastas $8.—, kiripostiga aastas $46.—, poolaastas $23.50 ja veerandaastas $12.50

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $30.—, poolaastas $15.50 ja veerandaastas $8.50. Kiripostiga USA-s: aastas $51.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $60.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Eesti Vabariigi president Konstantin Päts vabas Eestis Võidupüha tähistamisel võidutule süütamise tseremoonial.

Kolm kirja

Need olid kolm masendavat kirja, mis „Vaba Eestlane" avaldas lehe esiküljel 16. juuni numbris. Kirjad on kirjutanud Eesti Vabariigi president Konstantin Päts, kui ta viibis kommunistlike võimumeeste ja Eesti vallutajateanastajate vangistuses. Need läkitused on vabasse maailma jõudnud keerulisi teid kaudu ja on kusagil nähtavasti kaua seisnud. Kuna üks neist kirjadest on adresseeritud Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile, siis võib oletada, et see tehakse Eesti Vabariigi esindaja kaudu Ühendriikides maailmaorganisatsiooni juhtkonnale teatavaks.

Kirjade analüüsimisel selgub, et neis kajastub ühest küljest see võitlusvaim, mis on iseloomustanud kogu Konstantin Pätsi elukäiku. Vaatamata sellele, et kommunistid on ta vangistanud ja välismaailmast eraldanud, nõuab ta maailmaorganisatsioonilt eesti rahva õiguste ja vabaduse taastamist ning julgustab eesti rahvast kindlaks jääma oma tõekspidamistele ja vabaduse püüetele. Kuid teisest küljest väljendub nendest kirjadest see ääretu traagika, mis on tabanud eesti rahvast ja Konstantin Pätsi isiklikult. Nagu presidendi kolmandast kirjast nähtub, peeti teda kinni kusagil juudi vaeste haiglas ning ta sai seal alandava kohtlemise osaliseks. Millises Venemaa osas või kus linnas või keskuses see haigla asus, jääb selgusetuks ning kahjuks ei anna need kirjad ka lähemat informatsiooni meie presidendi viimaste eluaastate kohta.

Kuid nendes kirjades ei peitu mitte ainult eesti rahva ja eesti rahva presidendi traagika vaid kogu demokraatliku läänemaailma moraalne pankrott. Kui president Päts need kirjad kirjutas, siis nähtavasti lootis ta eesti rahva iseseisvuse taastamiseks abi Liitunud Rahvaste Organisatsioonilt, mis loodi selleks, et kogu maailma südametunnistusena maailmas õigust jalule seada, rõhutuid abistada ning põhilisi inimõigusi ja rahvaste enesemääramise õigust rakendada. Kui see oletus tõele vastab, et K. Pätsi kirjad on kirjutatud 1953. või 1954. aastal, siis on sellest ajast möödunud juba üle kolmekümne aasta ning Balti riikide olukorras ei ole toimunud mingit muudatust. Venelased okupeerivad endiselt Balti riike, ekspluateerivad balti rahvaste tööjõudu ja maapõuevarasid ning hävitavad samm-sammult järjekindlalt eesti rahvast ja eesti rahvuskultuuri. Konstantin Pätsi ja teiste Balti riikide juhtivate riigimeeste arreteerimise ja hävitamise kohta ei ole ükski läänemaailma riigimees ega poliitik julgenud rahvusvahelisel foorumil sõna võtta ning need inimesed on lihtsalt maapinnalt kadunud — hävitatud ja maetud jäljetutesse haudadesse. Ja seda nimetatakse 20. sajandiks — demokraatliku süsteemi ja kultuuri õitsegu sajandiks!

Oma igapäevases elus unustame sageli, mis on juhtunud vene kommunistide okupatsiooni ajal eesti rahvale ja meie rahva juhtkonnale. Olgu need president K. Pätsi kirjad meile meie rahva karmi saatuse ja meile tehtud ülekohtu meenutamiseks ja tiivustagu need meid uutele tegudele meie rahva õiguste taastamiseks ning meie maa ja rahva vabastamiseks.

K. A.

Lugeja kirjutab:

Lahkheli ja eriarvamus

Mõni nädal tagasi ilmus „Vaba Eestlases" lugejakiri pealkirjaga „Lahkhelid on negatiivsed, eriarvamused positiivsed". Sooviksin seda pisut analüüsida.

Neid kahte sõna (lahkheli ja eriarvamus) pole päris lihtne defineerida, kuid käesoleva kirja mõte pole semantiline vaatlus. Aktsepteerin, et lahkheli on suur ja sügav erinevus; eriarvamus — väike oksakene.

Näiteks olgu küsimuseks: kas kuritegijaid karistada või neid kasvatada. Põhimõtteliselt see on väga ulatuslik ja erinev, seega lahkheli. Eriarvamusteks võiks olla kuidas neid kasvatada või kuidas neid karistada. Karistajate poolel on aga väga põhiline probleem: surmnanuhtlus või mitte! See on lahkheli. Eriarvamusteks võiks olla, kuidas (puua, elektritool, mürk jne). Surmanuhtlust pooldab 60—80% elanikest Kanadas (ja USA-s). Valitsus asus selle vastu. Valitsuse ja rahva vahel on lahkheli. Kas on rahval mingit võimalust — eriarvamuseks?

Teine näide: kommunismi ja kapitalismi vahel on lahkheli. Eriarvamusi oleks mõlemal pool. Kommunistidel, näiteks — kas Vene, Hiina, Kuuba või Kanada laadi kommunism. Kuid kõik teised kapitalistlikud ja demokraatlikud süsteemid on kommunistidele — lahkhelid!

Meie oma ühiskonnas — kodumaa külastamine ja sealsete ametmeeste kostitamine ühelt-poolt ja „ei mingit kompromissi kommunistidega" teiselt-poolt — need on lahkhelid. Eriarvamused võiks olla, kuidas külastada — gruppides, üle Moskva või Soome kaudu jne. Kuid kõik need „eriarvamused" on kodumaa külastamise vastastele „lahkhelid"!

Järeldub, et lahkhelide küsimus on täiesti subjektiivne ja see peaks olema lahendatud, otsustatud, hääletatud või kokkulepitud enne, kui meie igasugustest eriarvamuste hinnangutest — positiivsusest või negatiivsusest — ausalt kõneleda tohime!

Meie siinses ühiskonnas ongi see traagika, et siin on palju ja hoopis vastupidiseid „negatiivseid ja positiivseid eriarvamusi". Kellelgi pole õigust neid hinnata või kohut mõista enne, kui põhilised sügavale ulatavad lahkhelid sorteeritud ja klaaritud ei ole. Peale seda, ja alles siis saab kõik lihtsaks ja selgeks.

H. RIGA
Warkworth.

Eesti skautlikud noored Noorte Aastal

Eesti Gaidide Liidu ja Eesti Skautide Liidu poolt väljakuulutatud noorte aasta algas jüripäevaga 1977 ja lõpeb Ameerika Ühendriikides toimuva maailmalaagriga 1978. aasta suvel.

Selle aasta raames kavatsevad Kanada noorte malevad nii poiste kui tüdrukute poolel tutvustada meie ühiskonda igapäevase kui erakorralise skautliku ja gaidliku tööga, mis kulgeb aastast aastasse vabatahtliku noortejuhtide kaadri oskuslikul eestvedamisel.

Sama teevad ka kõik teised liitude piires tegutsevad noortemalevad üle terve maailma, kus leidub eesti ühiskondi.

Eesti gaidide Malev Kanadas ja Eesti Skautide Malev Kanadas töötavad iseseisvalt, kuid tihedas kättthoidvas koostöös teineteisega. Igas riigis ei ole see mitte nii. Rootsis on näiteks ühismalev. Sõbralik koostöö siinse mandri põhjaosas on viinud skautliku ja gaidliku töö perekonnaskautluse raamidesse. Ikka rohkem ja rohkem üritusi toimub ühise nimetaja all, kuigi igapäevane töö või õigemini öeldud iganädalane koondus on poistele ja tüdrukutele eraldi ja jääb tõenäoliselt nii pikkadeks aastateks. Arglikud katsed poiste ja tüdrukute ühisüksustega, kus neid prooviti, ei ole andnud soovitud tulemusi ning praegu neid meie malevates ei ole, kuigi nii Kanada kui Ühendriikide „pärisrahva" skautlus jätab selleks soovi korral võimaluse.

Sellised eksperimendid näitavad aga, et meie noorteliikumine püüab ajaga kaasa sammuda, ka siis kui tagajärjed pole kooskõlas lootustega.

Skautliku ja gaidliku organisatsiooni tugevuseks on lastevanemate ja eesti ühiskonna suur moraalne ja majanduslik toetus. Võiks öelda, et alates 1945. aastast peale, kui Eesti gaidlus ja skautlus asus koos meie rahvaga võõrsile, on peetud vajalikuks saata lapsed hellakestena ja hundudena õppima koolitarkuse kõrval metsatarkust, mis on skautluse põhialus. Alati on valitsenud teadmine, et kõik, mida need kaks organisatsiooni pakuvad noortele, on läbipõimitud rahvusliku meelsusega, meie kultuuriga ja positiivse ellusuhtumisega.

Et see töö on õnnestunud näitab endiste gaidide ja skautide järeltuleva põlve tagasitulek emade ja isade asemele meie vormikandvate noorte ridadesse.

Kanada gaidide ja skautide malevatel algab mõne nädala pärast suurlaager „Kotkajärve '77" Ontario Muskoka piirkonnas Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi maaalal. Suurlaager toimub segajuhtkonnaga ja suuremalt osalt ühise programmiga, kuid gaidja skautlaager asuvad eraldi koos oma regulaarjuhtkondadega. See on juba kolmas suurlaager Kanadas, mis viiakse läbi sellises koostöötehnikas ja kõik need laagrid on õnnestunud hästi.

Ühisüritustest võiks veel nimetada suurepäraselt õnnestunud malevate spordipäeva 11. juunil s. a. Jõekääru staadionil. 97 skauti ja gaidi võistlesid meeldivates ilmastikuoludes lastevanemate ja kaasalste ergutusel.

Talveperioodil tegutses Torontos rühmajuhtide kool, valmistades ette nooremat juhtkonda gaidide ja skautide üksustele. Kool lõpetab oma tegevuse nädalalõpu laagriga Kotkajärvel 1., 2. ja 3. juulil. Ka selle kooli lektoriteks oli nii skaut- kui gaidjuhte.

Mõlemad noorte malevad võtsid osa küüditamise aastapäeva jumalateenistusest.

Montreali läheduses asuval skautlike noorte maaalal Lättemäel korraldatakse laskelaager, kus on osavõtjaid ka väljaspool skautlust.

Samuti on meie poisid osavõtnud ülekanadalisest skautide laskevõistlusest Pepsi-Cola auhinnale.

Käesoleval suvel toimub 2. juulist kuni 10. juulini Kotkajärvel huvitav laager nimega „Harmony 77". See on rahvusvahelise ilmega laager millest võtavad osa niinimetatud etnilised gaidid ja skaudid. Osavõtjad on Kanada, Eesti, Ungari, Läti, Leedu, Poola ja Ukraina skautide ja gaidide organisatsioonidest. Igat rahvust esindab kaks salka, üks poiste ja üks tüdrukute salk. Kuna laager toimub esmakordselt eestlastele kuuluval maaalal, siis on meil mitmeid kohustusi, et külaliste metsaelu Kotkajärve muuta meeldejääväks. Iga rahvas räägib laagris oma emakeelt, kuid ühiseks läbikäimise keeleks on inglise keel.

Gaidid ja skaudid soovivad Noorte Aasta kestel tutvustada oma intensiivset tegevust meie ühiskonnale, milleks ka käesolev artikkel on mõeldud. Ühtlasi loodame, et Noorte Aasta annab uusi suundi kõigile eesti noortele ja äratab huvi meie rahvusliku isetegevuse vastu neis, kes mingisugusel põhjusel pole veel „vedu võtnud".

E. A.

Lennukihõivamiste kroonika N. Liidus

N. Liidus karistatakse lennukihõivamist surmaga. Sellest hoolimata on seda viimastel aastatel korduvalt esinenud. On võimalik, et osa nurjunud hõivamistest on jäänud välismaailmale saladuseks. Olemasolev kroonika on igal juhul küllaldaselt sündmusterikas. Allpool anname ülevaate lennukite hõivamistest N. Liidus, väljaarvatud viimane juhus mais, mille kohta ilmus hiljuti „Vaba Eestlases" pikem kirjutis.

Juunis 1970 katsus grupp juute hõivata lennukit Leningradis, et lennata Rootsi. 34 inimest anti kohtu alla, 2 mõisteti surma, aga said hiljem 15 aastat vangistust, teised sama karistuse kohe.

Oktoobris samal aastal hõivasid kaks leedulast, Stasio Brazinskas ja ta poeg Algirdas reisilennuki 46 reisijaga ja sundisid selle maanduma Türgis. Sellejuures surmati üks stjuuardess.

Türklased andsid hõivajatele asüüli ja need jõudsid USA-sse.

Venelased on korduvalt nõudnud nende väljaandmist.

Samal kuul hõivasid kaks üliõpilast väikese lennuki ja lendasid Türgimaale.

Mais 1973 kukkus (Ida-Euroopa allikate järgi) alla lennuk 100 reisijaga, kui hõivaja oli katsunud sundida lennukit Hiinasse lendama, kõik lennukil olijad said surma.

Aprillis 1973 katsus nõukogude allikate poolt psühhopaadiks nimetatud isik sundida lennukit Stokholmi lendama. Piloot pettis hõivajat ja maandus Leningradis. Mees tappis käsigranaadiga enda ja piloodi.

Novembris 1973 vallutas politsei rünnakuga lennuki Moskva lennuväljal ja surmas kaks noormeest neljast, kes olid nõudnud, et nad viidaks Rootsi.

Nad olid peale selle nõudnud veel miljon dollarit.

Novembris 1975 toimus laialdaselt tähelepanu äratanud katse vallutada N. Liidu sõjalaeva ja tuua see Rootsi. Vene lennukid sundisid laeva Läänemerel tagasi pöörduma. Rootsi ametivõimude käitumine sel puhul pole päriselt selge. Mõnelt poolt on väidetud, et Rootsi valitsus olevat keeldunud laevale asüüli andmast.

Septembris 1976 lendas Viktor Belenko MIG 25-ga Jaapanisse ja sai asüüli hiljem USA-s. Ameeriklased uurisid lennuki enne selle tagasisaatmist põhjalikult läbi.

Septembris 1975 lendas üks piloot oma väikese lennukiga Iraani ja anti hiljem venelastele välja.

Dobrõnin raskustes

WASHINGTON — N. Liidu saadik Ühendriikides Anatoli Dobrõnin, kes Nixon-Ford-Kissingeri päevil oskas Washingtoni ringkondades ujuda libeda kalana, on Carteri administratsiooni ajal sattunud raskustesse ning Moskvas vaadatakse Dobrõninile juba, et ta pole enam oma ülesannete kõrgusel. Läänеriikide luureandmete põhjal heidetakse Kremlist Dobrõninile ette, et ta hindas valesti Carteri iseloomu ja isikut ning ei pidanud teda nii kardetavaks ja visaks vastaseks nagu ta seda tegelikult on.

Kommentaarid

Lõuna-Aafrika ja Rodeesia probleemid on viimasel ajal pidevalt olnud maailma tulipunktis. Eriti Rodeesia küsimuses on surve sealsele valgete valitsusele tugev ning läänemaailma demokraatlikud riigid eesotsas Ühendriikidega on liitunud kommunistlikkude ja Aafrika riikidega, et valgete vähemusvalitsust välja tõrjuda ning võimu ja valitsust üle anda mustadele.

On huvitav, et Ühendriigid, Inglismaa ja teised läänеriigid teevad ühe plaani teise järele kuidas musti Rodeesias ja Lõuna-Aafrikas võimalikult kiiresti võimule aidata, kuid keegi ei ole seni sellele mõelnud, mis need sajad tuhanded või isegi miljonid valged peale hakkavad või kuhu nad lähevad kui nad Aafrikast välja tõrjutakse. Üksikutel on võibolla võimalik veel Aafrikasse jääda, kuid enamusel tuleb siiski sealt lahkuda. Kas Inglismaa võtab vastu need sajad tuhanded põgenikud, või teeb seda Kanada või avavad oma uksed nendele pärani valla Ameerika Ühendriigid? Vaevalt on seda loota, eriti kuna Kanada peaminister Trudeau juba kinnitas, et Kanada uksed on Rodeesia rassistidele suletud. Samal ajal saabub aga Kanadasse lisaks senisele mitmetuhandele tshiili põgenikule veel 1000 tshiillilast, kes aitasid omal ajal Tshiilis marksistlikku rezhiimi rakendada ning kelledele elu seetõttu seal kitsaks on jäänud.

Milline saatus tabab Aafrikast välja tõrjutud eurooplasi, näitab Angoolast Portugali saabunud põgenike saatus. Suurem osa nendest inimestest on tööta ja nad elavad Portugalis päevast-päeva väikeste riiklike toetuste arvel, millest aga ei jatku isegi viletsaks äraelamiseks. Nendel inimestel pole kuhugile minna, neil pole mingit tulevikku. Valgete väljatõrjumine Rodeesiast ja Lõuna-Aafrikast tekitab aga kahtlemata veelgi suuremaid probleeme ja veelgi katastrofaalsema ummiku.

*

N. Liidu ajakirjanduses avaldati äsja N. Liidu uus konstitutsioon, kusjuures ühtlasi teatati, et nüüd hakkavad tehased, asutused, kolhoosid ja mitmesugused organisatsioonid põhiseaduse kohta oma seisukohti avaldama. Okupeeritud Eestis ilmuvaid ajalehti jälgides selgubki, et see „seisukohtade" avaldamine on täies hoos ning parteiajalehe „Rahva Hääle" veergudel on avatud isegi eriline lehekülg pealkirja all „NSV Liidu konstitutsiooni üldrahvalik arutamine".

Niisiis loemegi miitingutest vabrikutes ja kolhoosides, kus uut konstitutsiooni kiidetakse selliste pealkirjade all nagu „Entusiasmi õhkkonnas", „Tänu ja uhkusetundega", „Tunnen siirast rõõmu" jne. Nendel miitingutel ja individuaalsetes kirjutistes avaldatakse parteile truualamlikku tänu tööinimestele osutatud hoole eest ning üks kange kirjamees kiidab ja ülistab parteid isegi selle eest, et konstitutsioon anti rahvale tutvumiseks ja arutamiseks, mis „võimaldab meil kõigil veelgi aktiivsemalt osaleda riigi juhtimis- ja majandustegevuse ning kultuurelu täiustamise küsimuste lahendamises".

See kõik on tuntud vene kommunistide tsirkus ning siin pole tõeliselt midagi tegemist rahva arvamisega vaid truualamliku ja orjaliku partei sammude heaks kiitmisega. Keegi ei tohi oma suud praotada selleks, et ütelda une põhiseaduse kohta oma tõelist arvamist ja nõuda põhiseaduses põhiliste inimõiguste rakendamist. Kui mõni julgem mees või naine seda julgeb teha, siis ootab teda hullumaja või sunnitöölaager, kuna ta on julenud kritiseerida sotsialistlikku ühiskonda.

Milleks lavastatakse seda rumalat ja läbipaistvat mängu? Tõenäoliselt välismaailmale puru silma puistamiseks ja kommunistide väitele toetuse saamiseks, et rahvas kiitis uue põhiseaduse üksmeelselt heaks. See on sama manöövер, mis tehakse N. Liidus ülemnõukogu valimistega ning seda kulunud trikki kasutati ka Eestis ja teistes Balti riikides nende riikide liitmisel N. Liiduga. Läänemaailmas on hakatud viimasel ajal skeptiliselt vaatama sellele kummalisele „rahva tahtele", kuid siiski leidub siin veel külluses naiivseid inimesi ja isegi poliitikuid, kes võtavad kommunistide vaskraha kuldrahana.

AMI

VALVEARST NÄDALALÕPUL

25. ja 26. juunil on valvearstiks dr. Tari, tel. 922-3824.

Noorte aasta eeltööd Kanadas algavad septembris

Eestlaste Keskнõukogu Kanadas juhatuse koosolekul möödunud nädalal oli lähemalt selgitamisel Kanadas Noorte Aasta eeltööde alustamine. Olukorrast Ülemaailmse Eesti Rahvuskongressi otsuse alusel 1978. aastaks kavandatud üldise Noorte Aasta kohta informeeris koosolekut EKN noorsootöö komisjoni esimees E. Kiilaspea.

Noorte Aastaks mõeldud aktsioonide läbiviimiseks tuleb moodustada laialdasel alusel Noorte Aasta Komitee. Sellele komiteele tuleb anda tugev seljatagune meie rahvusülhiskonna poolt. Selleks on kavatsus Noorte Aasta Komitee moodustamiseks korraldada eesti organisatsioonide esindajate koosolek. Noorte Aasta ise aga peaks kujunema eesti noorte organiseeritud eestlaskonna tegevusega lähemasse ühendusse viimiseks, noorte meie rahvuslikku tegevusse värbamiseks.

Noorte Aasta eeltööde start Kanadas on kavatsus korraldada septembris. See toimub eesti organisatsioonide esindajate koosolekuga, kus esitatakse sissejuhatav ettekanne ja peetakse laudkonna diskussioon Noorte Aastaga ühenduses olevais küsimusis. Diskussioonile järgneb Noorte Aasta Komitee moodustamine.

H. Lupp informeeris koosolekut, et Kanada eesti täienduskoolid on juba mõelnud Noorte Aasta sisustamisele kaasaaitamisele. Ühenduses Noorte Aastaga toimub tuleval aastal täienduskoolide kokkutulek ja noorte suvepäev Guelphis.

Kuidas Sydneys tegutsetakse

Laupäeval. 4. juunil kell 2 p. l. toimus avalik kohtuprotsess Sydney raekojas, Lower Town Hall, George ja Druitt St. nurgal, inimõiguste rikkumiste kohta N. Liidus.

Laupäeval, 11. juunil kell 12 päeval toimus pärgade panek tundmatu sõduri ausambale Martin Place'il, balti sõdurite mälestuseks.

Pühapäeval, 12. juunil kell 4 p. l. toimus Läti Majas küüditamise aastapäeva mälestusaktus.

Kolmapäeval, 15. juunil kell 3 päeval toimus protesti valve N. Vene saatkonna ees, 7 Fullerton St. Woollahra, seoses Belgradi konverentsi avamisega. Protesti valve kestis kuni kell 7 õhtul.

● 24. mail pühitses 85-a. sünnipäeva endine Tartu Ülikooli professor ja St. Croix'i (Virgin Islands) linnahaigla kirurg prof. dr. Ulrich Karell. Kuna auväärne juubilar abikaasa Maimuga oli külastamas Reet Rannikut Miamis., kogunes viimase majja seltskond sõpru ja tuttavaid, et juubilari austada. Eesti Üliõpilaste Seltsi poolt andis rahvusvaheliselt tunnustatud kirurgile ja eesti kirurgia ühele tugisambale tervitused üle prof. dr. med. Jüri Kaude Gainesville'ist, Fla.

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED

23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Torontos asutati uus naislauljate ansambel „Cantabile", mis esineb esmakordselt Seedrioru Suveharja pidustustel. Pildil näeme osa lauljaist koos oma juhi Uno Kook'iga (paremal). Foto: Tommy Tomson

Vene lennuki hõivaja Rootsi kohtu ees

Lennuki ülevõtjaks osutus 37-aastane venelane Vassili Sosnovski

STOKHOLM (EPL) — Stokholmis seisis Haga ringkonnakohtu ees lennukihõivaja Vassili Sosnovski. 37-aastane mees, kes Riiast välja lennates hõivas ilma ühegi relvata vene siseliinilennuki ja sundis pilooti maanduma Arlandas, oli üllatusmus ja tänulik, kui kohus tegi otsuse teda vahi alla jätta kuni prokurör on vormistanud süüdistuse tema vastu.

Prokurör Thorsten Johanson leidis, et Sosnovski on süüdi „raskes õhusõiduki hõivamises", millisele kuriteo rubriitseerimisele advokaat Klas Kanegärd vastu vaidles — tema arvates ei olnud põhjust lugeda hõivamist „raskeks".

Sosnovski, kel Riiga jäid maha naine ja kolm last — 15, 13 ja 9 aastat vanad — võttis süü omaks ja avaldas valmisolekut rootsi vanglas karistuse kandmiseks, peaasi, et teda välja ei anta.

Tema saatuse otsustab tegelikult valitsus ja prokurör ei astu edasisi samme enne kui valitsuse otsus on selgunud, kas mees läheb rootsi kohtu alla või antakse välja nagu N. Liidu esindajad nõuavad.

„Ma ähvardasin lennuki õhku lasta kui piloot seda ei vii Rootsi", jutustas Sosnovski kohtule, millise istung oli avalik ja mida jälgisid hoolega ka N. Liidu saatkonna esindajad, tehes pidevalt märkmeid kõige üteldu kohta.

Selgus, et mees oma ähvarduse oli piloodile teatavaks teinud reisijate seas istunud abilenduri kaudu, kes läks piloodi kabiini ja jäi sinna.

Viimane lukustas ukse, ent ei julgenud hõivaja korraldust täitmata jätta.

Piloot oli Arlandas väga pahane kui politseivõimud täies relvastuses lennukisse tulid hõivajat ära viima ja nõudsid piloodiruumi ukse avamist. Kapten leidis, et rootslased on tunginud „nõukogude territooriumile".

Vene agentuur APN ütleb kommentaaris sündmuse kohta, et kui rootslased „roimarit" välja ei anna, siis ergutab see uutele taolistele tegudele.

Hõivamine toimus vene õhuruumis ja hõivaja omab N. Liidu passi, seega tuleb mehe üle kohut mõista N. Liidus, üteldakse kommentaaris.

Vene aatomallveelaevad Balti merel

STOKHOLM (EPL) — N. Liit on tugevasti kõigutanud strateegilist tasakaalu Euroopas kuue tuumarelvadega varustatud allveelaeva toomisega Murmanskist Läänemerele, öeldi hiljuti Taani sõjalise luureasutuse rapordis parlamendi riigikaitsekomisjonile.

Samas rapordis teatati, et Varssavi liidu mere- ja õhujõudude kasvanud tegevus Läänemerel on vähendanud NATO hoiatussüsteemide tõhusust.

N. Liidu kuue Golf 2-klassi allveelaeva tulekut Läänemerele pandi tähele möödunud aasta oktoobris ja novembris, kuid siis ei teatud veel, mis otstarbega nad olid siia toodud.

Nüüd on konstateeritud, et nad on aktiivteenistuses Läänemerel.

Allveelaevad, mis kuuluvad N. Liidu kõige moodsamate hulka, võivad lasta Läänemerelt tuumalaengutega varustatud mürske 1,200 kilomeetri kaugusele ja ulatuda seega kuni Roomani ja Brüsselini ning vahepealsetele aladele Lääne-Saksamaal, Shveitsis, Itaalias. Prantsusmaal, Belgias, Hollandis ja Inglismaal. Niisuguseid allveelaegu on N. Liidul kokku 22.

Neid on nüüd Läänemerel sama palju kui India ookeanil.

Samas Taani sõjalise luureasutuse rapordis, mille üksikasjadest ajakirjandus sai ainult osa teada, öeldi veel. et kui varem peamiselt N. Liidu ja Ida-Saksamaa sõjalaevad sõitsid mööda Själlandist, et tutvuda Taani vetega, siis nüüd ka Poola on hakanud võtma osa sellest tegevusest. Möödunud aastal korraldasid kõik kolm riiki ühised suured laevastiku ja õhujõudude manöövrid Läänemerel ja Põhjamerel.

Edasi öeldi rapordis, et ka Varssavi liidu õhujõudude tegevus Põhjamerel on viimasel ajal kasvanud.

Peagu iga päev lendavad poola lennukid Taanile kuuluva Bornholmi läheduses Läänemerel.

Allveelaevade vastu võitlemiseks mõeldud helikoptereid on pandud tähele Läänemere kesk- ja lääneosas. Peale selle korraldavad idabloki riigid suuri ühiseid harjutusi pommilennukitega. Harilikut on tegevuses 40—50 lennukit korraga.

Norra parlamendi riigikaitsekomisjoni parempoolne liige Gunnar Johnsen ütles nimetatud rapordi puhul: „Uued andmed tähendavad sõjapoliitilise olukorra muutumist pingelisemaks ka Norra osas. Meie maa kodanike erakondade hulgas valitseb kartus, et meie ei tee riigi kaitse osas küllalt, et pidada sammu idariikide kasvava relvastumisega.

On endastmõistetav, et Norra ei seisa üksi nõukogude laevastiku vastu, kuid meie peame andma oma panuse.

Parempoolsed arvavad, et meie teeme liig vähe. Näitena sellest võin mainida, et puuduvate summade tõttu on nii sõjalaevastik kui õhujõud olnud sunnitud kasutama valmisolekuladusid küttеaine ja laskemoona saamiseks. See vähendab nende kahe relvaliigi tegevusvõimalusi."

(EPL/ER).

Filmiga Eestit tutvustamas

K. A. Lehela annab informatsiooni Eesti Filmi Klubi kohta

Käesoleva aasta märtsi kuul esitati Toronto Movie Clubi suuremõõtmelisel ekraanil K. A. Lehela heli-värvifilm „Esto '76". Enne filmi demonstratsiooni esines autor kokkuvõtliku kõnega eestlaste olukorrast okupeeritud kodumaal. Film sai mitmesajalise pealise vaatlejaskonna poolt kiituse osaliseks.

Aprillikuu alul Torontos peetud Toronto Super &Festival pidustustel valiti k. o. Lehela kaks esitatud filmi „Esto '76 ja „The Tower" (filmikroonika CN torni loomisest) valik-kavasse.

Kogusummas oli esitatud ligi 200 mitmesugust filmi, millistest valiti näitamiseks välja 52.

Maikuul esitati Saksamaal mitmetes eestlaste keskustes Eesti Abistamise komitee ja Thomas Salumetsa kaasabil kohalikkudele sõjainvaliididele ning eesti publikule K. A. Lehela heli-värvifilml „Eesti Päevad Torontos 1972".

Samal ajal anti ka invaliidide esindusele üle kingitusena K. A. Lehela poolt koostatud helilint Baltimores peetud Eesti Päevadest, mis sisaldab enamiku laulupeo kõnedest. lauludest ning „Estonia" orgestri kontserdist, paraadi rivilaule, paraadi lõpukõned ning valguspeo rahvatantsu muusikat. Helilint tuleb lähemal ajal müügile Torontos.

Kaasmaalased, kes on huvitatud filmimisest ning filmide valmistamisest ning kes soovivad astuda Estonia Movie Club — Eesti Filmi Klubi liikmeks, võivad saada lähemaid andmeid K. A. Lehela käest, tel. 488-4732 õhtuti. Klubi eesmärgiks on aidata filmide koostajaid aparatuuri ostmisel, vahendada kogemusi, õppida filmide valmistamise viise, demonstreerida oma valmistatud filme klubi õhtutel ning talletada väärtuslikke filme meie rahvuslikkudest sündmustest.

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete äraveos

Jäätmete äravedu ei toimu Dominion Day'l, 1. juulil, 1977.

Regulaarne jäätmete äraviimine algab jälle järgmisel nädalal.

Normaalne kolmapäevane suuremate esemete ja ajalehtede äraviimine toimub mõlematel kolmapäevadel, 29. juunil ja 6. juulil.

R. M. BREMNER
Commissioner of Public Works
City of Toronto

Kuninglik komisjon taotleb vägivalla piiramist massmeedias

Ontario kuninglik komisjon vägivalla uurimiseks mass-meedias, mille esimeheks on endine parlamendiliige ja föderaalvalitsuse minister Judy LaMarsh, avaldas oma rapordi televisioonis, filmides ja ajakirjanduses esineva vägivalla kohta. Komisjon on väga kriitiline televisiooni ja filmide suhtes ning nõuab nende kavade kontrolliмiseks erilise kontrollorgani rakendamist. Kuningliku komisjoni raport on tekitanud Ontarios suure vaieluse ning komisjoni esimees Judy LaMarsh on sattunud paiguti terava kriitika alla.

Raport on eriti kriitiline Ühendriikide saatejaamade kaudu edasiantavate vägivallast kubisevate kriminaallugude kohta, mida Kanadas miljonid inimesed, eriti kasvav noorsugu jälgib.

Rapordis mainitakse, et Kanadas tuleks asutada uus tsentraliseeritud televisiooni süsteem Television Canada ja filmitöötuse kontrollimiseks Film Canada.

Kanada ajakirjandus suhtub Kuningliku Komisjoni raporti väga kriitiliselt ja leiab, et komisjoni ettepanekud piiravad televisiooni saatejaamade ja filmide valmistajate vabadust. Kuna rapordis tehakse ettepanek ka erilise kogu massmeediat kontrolliva institutsiooni National Media Councili loomist, mille eesotsas on ombudsman, kes raporteerib otseselt parlamendile,

siis leitakse, et selline süsteem toob kaasa ajakirjanduse vabaduse piiramise.

Samuti mainitakse, et komisjon loodi Ontario provintsi raamides provintsi olukorra uurimiseks kuid komisjoni ettepanekud tungivad föderaalvalitsuse sfääri.

● Eesti Komitee juures on moodustatud ka naissektsioon. Selle juhatusse kuuluvad Renate Kaasik (esimaine), Siiri Kandre ja Asta Lepik, Eha Kohh. Benita Rajandi, Tiina Vaghammar, Lonny Holm, Leida Mustel, Elle Priuhka, Maria Broberg, Clara Näär ja Heinrietta Perlitz.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$28.—	$30.—
Poolaastas	$14.50	$15.50
Veerandaastas	$ 8.—	$ 8.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$46.—	$51.—
Poolaastas	$23.50	$26.—
Veerandaastas	$12.50	$14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69.—, poolaastas $39.50, veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „----" ---------- 197---. Tellimise katteks lisan $ ------- siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ----------

Aadress ----------

SUIKUS IGAVESELE UNELE

ANNA TÜRK

Sündinud 2. septembril 1901
Surnud 20. juunil 1977

„Mured igasugused
minust taganegu siin!
Ärgu mõtted tühised
koormaku nüüd enam mind!"

Sügavas leinas

Leinatalitus 22. juunil kell 7.30 p.l.,
matus 23. juunil kell 10 e.l.
Newbigging matusemajas, 733 Mt. Pleasant Rd.

ABIKAASA, ÕED, VENNAD ja
SUGULASED Eestis, Rootsis ja Kanadas

PUHKA RAHUS ARMAS

EMMA RANNAMETS

Sind mälestavad vaikses leinas

LEIDA PALO
HELI ja ILMAR perega

ARMAST

ANNA TÜRK'i

mälestavad leinas

M. PETERSON
TOOMAS ja KUNO

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 o 489-8902

KIRIKUD

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave,.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 26. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutl. E. Saraoja. Lauluettekanded.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390
USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 26. juunil: „KUIDAS ELADA ÕIGESTI".
Pühap., 26. juunil kell 3 p. l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded, jutlustab H. Rüdmik.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 26. juunil kell 5 p. l. SURNUAIAPÜHA York kalmistu uues osas.
Järgmine JUMALATEENISTUS on kirikus pühap., 10. juulil kell 6 õ.
ÕPETAJA KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 26. juunil kell 11 homm. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS, ristimine, Issanda surma mälestamine. Segakoor. Kõneleb K. Raid. Kell 6 õ. vanad ja uued laulud, solist Joann Kahu, tunnistused.
Kolmapäeval, 29. juunil kell 7.30 õ. EVANGELISTID Vello ja Ingalill Vaim Rootsist.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik,
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 19. juunil kell 12.30 p. SURNUAIAPÜHA York kalmistu uues osas. Laululehed.
Pühap., 26. juunil kl. 5 p. l. vabaõhu teenistus Virginias, perek. Hõbe-Põdra talus (Hwy 48 ja Royal Beach Rd.)Laululehed.
ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

Rootsis, Helsingborgis saab 30-aastaseks sealne eesti ühing. Tegevust alustati noorte spordihuviliste koondamisega, millest arenes kõiki haarav ühing. Aastapäeva puhul toimus pidulik koosviibimine 12. juunil.

Jumalateenistus Beamsville'is Varese talus

Jaanipäevale kõige lähemal asuval pühapäeval on St. Catharinesi Eesti Ev. Luteriusu Pauluse kogudus pidanud vabaõhu jumalateenistusi kohalike rahvuskaaslaste-farmerite taludes. Neid on peetud O. Varese. O. Jürissoni ja A. Laasi taludes. Seekordne vabaõhu jumalateenistus peetakse O. Varese talus pühapäeval, 26. juunil kell 3 p. l. Jutlustab õp. O. Gnadenteich, kuna koraale saadab esmakordselt pasunakoori ansambel Mark Liho eestvõttel. Pärast jumalateenistust on lahkete naispere liikmete poolt kaetud kohvilaud ja teretulemast öeldud kõigile.

Jumalateenistusele sõita St. Catharinesist tulles kuni Prudhomme'ini, kus pöörata Victoria Avenule ja siirduda üle Queeni silla. Jatkata sõitu kuni vasakul teeäärel on postkontor ja bensiinijaam, kust pöörata Greenlane Avenule ja sõita kuni paremal pool tee ääres on näha eesti värvid, kust pöörata talu teele. Greenlane on paralleelne tee Queen Elizabethi maanteega. Toronto poolt sõites võib Beamsville'i teemärgi juures ära keerata ja siis Greenlane juures vasakule pöörata.

Lätlane lükkab ümber „Rootsi" fakte

New Yorgi päevaleht „The News World" kirjutab läti ajakirjanik Osvalds Akmentins (Dorchesteris, Mass. asuva Latvian Press Society in America asepresident), et Alex Haley raamatus „Roots" toodud faktid ei vasta tõele.

Läti ajakirjanik ütleb, et autori esiisa Kunta Kinte't ei saadud röövida Jufferest, kuna see asula oli tollal (1766) tegelikult vaid kauhapunkt dzhunglis. Juffere oli O. Akmentinse andmetel asutatud vahvate kuramaalaste poolt, kes siirdusid sinna Kuramaa hertsogi juhtimisel.

Vastavalt Akmentinsele olid esimesed kuramaalased (lätlased) tulnud Gambia jõele laevadega, mis kandsid nimesid „Der Walfisch" ja „Das Krokodil". Laevade juhiks oli Peter Schulte. 26. oktoobril 1651 jõuti siia. Hertsog Jamesi nime kandvat seal praegu paljud jõed, järvekesed, lahed ja külad. Hertsog James oli olnud heasüdamlik inimene, kes ei kannatanud orjakaubandust. Gambia oli olnud lätlaste (kuralaste) valduses 1651—1660, kuni inglased selle üle võtsid. Lõppeks Akmentins ütleb, et ka teised etnilised grupid Ameerikas peaksid kirjutama oma „Roots'i".

Kuramaalased käisid asustamas ka Kariibi alasid. Tobago saar Antillides oli veel 430 aastat tagasi kuramaalaste valduses. Kuramaalaste nime tuntakse Tobagol veel tänapäeval väga hästi.

LEERILASTE ÕNNISTAMINE HAMILTONI KOGUDUSE KITCHENER-WATERLOO KUULUTUSPUNKTIS 12. JUUNIL. I rida: Krista-Lena Kimsto, külalisjutlustaja Peeter Vanker, Dollard-des Ormeaux koguduse õpetaja, abipraost Tõnis Nõmmik, organist Tiina Mitt, Ruth-Ellen Kimsto. II rida: Alar Ruutopõld, Tia-Mall Ruutopõld, Rick Alexander Nigol. Puudub solist, tenor Eduard Tobreluts. Foto: A. E. Mets

Mitmekultuurilisus on vibreeriv, erutav ja nakatav

Kanada mitmekultuurilisuse minister võttis vastu etnilise pressi liikmed

Möödunud nädalal toimus Ontario Etnilise Pressi igaaastane ringreis Ontario Turismiministeeriumi korraldusel. Üheks sündmuseks selle ringreisi kestel oli esmaspäeva keskpäeval Kanada mitmekultuurilisuse ministri Joseph Filip Guay poolt Ottawas pakutud lõunasöök, kus hiljuti sellele kohale asunud minister tutvustas oma kavasid mitmekultuurilisel alal ja avaldas headmeelt võimaluse üle tutvuda etnilise pressiga, kelle ringsõidust võttis osa 33 Torontos ilmuva ajalehe toimetusliiget või esindajat.

Lõunasöögil viibisid minister J. F. Guay, senaator Peter Bosa, kes on mitmekultuurilismi konsultatiivseks nõunikuks, mitmekultuurilisuse direktorid Frank Bell ja Stan Zibala, mitmekultuurilisuse ministri spetsiaalassistent Suzanne Scotti, kodakondsuse ministeeriumi sekretär Denis Moncion, ministri spetsiaalassistent pr. Farreau, Fran Shear Informatsiooni Teenistusest ja All Venn Ontario Turismi ja Tööstuse ministeeriumist, kes oli ka ringsõidu juhiks ja turismiosakonna fotograaf Bruce Reed.

Oma kõnes minister J. F. Guay, kes on nüüd täisajaliseks ministriks mitmekultuuri alal, ütles ajakirjanikele tere tulemast Ottawasse, mis andis talle võimaluse oma mitmekultuuri poliitika tutvustamiseks ja etnilise ajakirjanduse osa rõhutamiseks selles.

Kui kaks ametlikku keelt ei täida lootust Kanada terviklikkuse säilitamisel, siis on mitmekultuurilisus see, mis võib täita need lootused.

Eesmärgile jõudmiseks on vaja etnilise pressi abi ning toetust.

Kui esimene etniline ajaleht hakkas ilmuma üle 140 aasat tagasi Kitcheneri-Waterloo piirkonnas, siis sellest peale on etniline ajakirjandus arenenud ja kasvanud ulatuslikuks kommunikatsioonivahendiks mitmes keeles ilmuvate arvukate ajalehtedega. Ta ütles, et mõistab uustulnukate vajadust omakeelse ajalehe järgi, kes pole kodunenud veel ametlikkude keeltega. Omakeelne ajaleht aga informeerib sellest mis on hea ja mis on halb.

Selletõttu on etnilise ajalehe osa suurem kui päevalehtedel, kus juhtkirjad, artiklid ja reportaazh võimaldavad kanadalastel näha etniliste gruppide kultuurilist tegevust. mis kokku moodustavad mitmekultuurilise ühiskonna.

Minister J. F. Guay ütles, et ta kasutab võimalust oma mitmekultuuriliste vaadete rõhutamiseks kakskeelsuse raamistuses, mis on igale individuaalseks valikuvabaduseks. See on valitsuse poliitika, et kindlustada etnilistele gruppidele erilised tegevusvabadused oma kultuuripärandi säilitamiseks, kui need ise seda soovivad ja neile antakse abi oma kultuuritööga Kanada kultuurielu rikastamiseks.

Ta jätkas oma kõnet öeldes, et tema arvates etnilise ajakirjanduse kaudu suudetakse Kanada teha maaks mida kogu maailm kadestab.

Vastupidi esimestele asukatele, kel polnud kultuurieluks võimalusi ega aega, on Kanada nüüd rahvas, kes täidab kontsertsaale, kunstigaleriisid, muuseume ja õhtukoole.

Praegu on aeg, mil igaüks otsib oma päritolu juuri. Need kes on unustanud oma vanemate keele, on jälle aktiivselt seda õppimas. Etnilised kokaraamatud viivad tagasi vanemate toitude juurde ja seda tehakse ka etniliste ajalehtede veergudel. Minister J. F. Guay mainis, et tema vanemad ja perekond kasvas Manitobas täiesti inglise ja shoti ühiskonna keskel ja ometi jäi ta prantslaseks, sest ta vanemad kasvatasid ta selleks.

„Pole mingit kahtlust, et mitmekultuurilisus on Kanadas vibreeriv, erutav ja nakatav. Ma olen erutatavaima portfelliga minister ja ma vaatan vastu tulevikule kus pidutseme teiega koos Kanada kultuuribanketil", lõpetas ta.

Pärast lõunasööki oli võimalusi veel lühikesteks sõnavõttudeks ja Ontario Etnilise Pressiühingu president V. Mauko andis minister J. F. Guay'le ja senaator P. Bosale üle Ontario ajakirjanduse ajaloo.

Helena Vadi biokeemia doktoriks

STOKHOLM — 24. mail kaitses fil. kand. Helena Vadi Stokholmi ülikooli matemaatika-loodusteaduse fakulteedis oma doktoriväitekirja, mille teemaks oli „Oxidation and Conjugation in Hepatocytes with Emphasis on Benzo (a) pyrene Acvitation".

Teaduskonna ametlik oponent oli dots. Harri Vainio Helsingist. Promotsiooni juhatas tuntud biokeemia professor L. Ernster.

Õnnestunud kaitsmise puhul toimus õhtul Wenner-Gren Centeri ruumides pidulik õhtusöök 50 osavõtjaga.

Helena Vadi, 25, on majandusteadlase Eva Vadi ja dr. Heino Vadi tütar. Akadeemilised kuulub ta korp! Filiae Patriae vilistlaskonda.

Ruumikas puhas
TUBA ja KÖÖK
üksikule. Soodsad tingimused.
Tel. 533-5585

Uus-Meremaal, Hamiltoni linnas asuva Waikato ülikoolis töötab praegu külalisõppejõuna Peep Aarne Vesilind, kes professoriks Duke ülikoolis Durhamis, P.-Carolinas. Ta jääb sinna septembri lõpuni. Temaga on kaasas ka ta ameeriklannast abikaasa ja kolm last. Käies Aucklandis, võttis ta seal kontakte kohalikest eestlastest ins. Vambola Rattasepa ja prof. ins. Arved Raudkivi j. t.

VABA EESTLANE vahendab tellimisi

Eesti Kokaraamat

273 lk. — eesti ja inglise keeles
Koostaja Viivi Piirisild, väljaandja Los Angelese Eesti Naisklubi
Hind alates 1. juunist $6.50. Tellimised saata slt.
Raamatud postitatakse Los Angeles'is, Kalifornias

The Estonian Cookbook

Kalev Rubergile 12.000-dollariline õppestipendium

Tuntud Montreali eesti skaudile ja laskurile Kalev Rubergile, kel on praegu käsil magistritöö Massachusetts Institute of Techology'is arhitektuuri alal, määrati Canada National Research Council'i poolt päiksevalguse energia kasutamisvõimaluste uurimiseks Bostonis 12.000 dollariline õppestipendium. Sellest summast on $5.000 ringis ettenähtud elamiseks, ülejäänud summa koolitööks vajalike kulude katteks. Oma õppeaja kestel tuleb tal igal kuul anda aruanne tehtud tööst.

K. Ruberg lõpetas sama ülikooli arhitektuuri alal 1975. Täiendas end selle järele ühe aasta Montrealis McGilli ülikoolis ja oli möödunud aastal jälle Bostonis, töötades kolm päeva nädalas professori abilisena ja teised kolm päeva koos paari kaaslasega valmistasid ühele vanadekodule projekti.

Tema abikaasa Ingrid lõpetas tänavu McGilli ülikooli arhitektuuri ja kujunduse alal. Praegu viibib K. Ruberg koos abikaasaga Põhja-Skandinaavias, kus nad Kanada stipendiaatidena uurivad sealset arhitektuuri.

Suvihari Seedriorul kutsub külalisi

Laupäeval, 2. juulil Seedriorul peetav „Suvihari 1977" on valmis jagama külalistega kaugelt ja lähedalt kõike seda, mida Seedriorul pakkuda... Kogemused näitavad, et vähemalt pooltuhat külalist alustab teekonda Seedriorule üpris varakult, jõudes kohale juba reede õhtuks, et kaasatoodud telkides Seedriorul ööbida ja laupäeval suvitamisvõimalusi nautida. Neile varasaabujaile on Seedrioru väravast sissepääs võimaldatud „piirivalvelt" väravas koheselt peopääsme lunastamise vastu.

„Suvihari 1977" programm algab laupäeval, 2. juulil kell 5 p. l. kontsertaktusega piduehtes lauluväljakul. Piiskop Karl Raudsepp peab vaimuliku talituse. Heikki Leesment (Washingtonist, D. C.) esineb aktusekõnega. Kontsertosas esineb Uno Kooki juhatusel ansambel „Cantabile Laulikud", Tingituna informatsiooni puudulikkusest, seoti eksikombel seda omale värskelt nime valinud ansamblit Toronto Eesti Segakooriga.

Alles äsja sai Suviharja korraldajatele teatavaks, et ansambel „Cantabile Laulikud" koosneb naislauljaist mitmest koorist ja seepärast vabandab ta siiralt kõigi ees, keda see eksitus võis pahandada...

Õhtuses programmis esitab Eesti Rahvusteater vabaõhuteatris August Kitzbergi komöödia „Neetud talu", Kaarel Söödori ja Lydia Vohu lavastuses. Vanameister August Kitzberg suri 10. oktoobril 1927. a. ja nii juhtub, et „Neetud talu" esmakordselt vabaõhulavale jõuab nagu autori 50 a. surmaaasta tähistamiseks.

Kesköises lühisaates mälestussamba esisel „Mõttelennul kodumaale..." esineb abipraost Tõnis Nõmmik. Ja kui viimaks aeg saabub publiku „isetegevuseks". siis tantsumuusika eest vabaõhu tantsuväljakul hoolitseb Georg Ilali kapell.

Osavõtuks kõigist eelnimetatust õigustab üldpääse, mille hinnaks endiselt $5. Lapsed, kes pole veel 16 aastaseks saanud, pääset ei lunasta.

Autoparkimine on tasuta, kuid ainult selleks määratud parkimisaladel. Nägus kavaraamat, mis annab pidustuste kava detailides ja sisusdab ka põgusa tagasivaate „Seedrioru 1955—1977", on müügil juba pääsme ostu juures väravas (hind 50 c).

HP

Möbleerimata
2 TUBA JA KÖÖK
vannituba ja garaazh üksikule või abielupaarile üürile anda Mt. Pleasant & Lawrence raj.
Helistada tel. 487-7410

Eestlaste suurpidustused Lääneranniku

10. juulil algavad Vancouveris Lääneranniku Eesti Päevad

Vancouveris 10. kuni 15. juulini toimuvate Lääneranniku Eesti Päevade puhuks on välja antud üksikasjaline bülletään pidustuste kava ja muu üksikasjalise informatsiooniga. Kava sissejuhatuseks avaldab seekordsete pidustuste esimees Boris Tesnov tervituse kõigile pidustustest osavõtjatele ning iseloomustab pidupäevi alljärgneva läkitusega:

Lääneranniku traditsioonilised pidupäevad on jälle ukse ees. Oma 24. aastase ajaloo vältel kogunevad meie läänekalda kaasmaalased juba 13. korda ühistele Eesti Päevadele, 1953. a. rajatud komme on kaheaastaste vaheaegade järgi toonud Eesti Päevad läbi San Francisco, Los Angelesi ja Portlandi juba kolmandat korda Vancouverisse, B. C.

Seekordsed, XIII Lääneranniku Eesti Päevad, tõotavad kujuneda suurimaks seniolnuist, kaotades oma kohaliku iseloomu enam kui kunagi varem.

Tuhanded tuuled toovad sõnumeid meie rahvuskaaslaste saabumisest mitte ainult läänekaldalt ja siit-sealt siinselt kontinendilt, vaid ka mitmetest organiseeritud lendudest USA ja Kanada idakaldalt. Isegi Filipiinidelt, Uus-Meremaalt ja Austraaliast on külalisi oodata.

Ka tegelaskond on vastavalt suurenenud külaliste arvel nii lauljate kui ka rahvatantsijate ridades.

Korraldajate südamesoov oleks, et käesolev suurüritus kujuneks ühtlasi meie rahvuskaaslasi ühendavaks ja meie rahvuskultuuri viljelemist jätkuvaks teguriks, tutvustades ka siinse maa rahvale vabade eestlaste elujõudu ja vabadustahet.

PÜHAPÄEVAL, 10. JUULIL:
12.00—22.00 Registreerimine, informatsioon, majutus
18.00—23.00 Tutvumisõhtu

ESMASPÄEVAL, 11. JUULIL:
8.00—19.00 Registreerimine, informatsioon, majutus
8.30— 9.00 Hommikupalvus
8.30—20.00 Noorte olümpiaad ja spordivõistlused
10.00—17.00 Näitus
10.00—12.00 Ühendatud segakooride harjutus
13.00—15.00 Ava-aktus
15.30—18.00 Vaimulik kontsert
20.00—23.00 VES Teatriring „Kikerpilli linnapead"

TEISIPÄEVAL, 12. JUULIL:
8.30— 9.00 Hommikupalvus
9.00—19.00 Registreerimine, informatsioon, majutus
9.00—20.00 Noorte olümpiaad ja spordivõistlused
10.00—13.00 Teater „Kikerpalli linnapead"
10.00—14.00 Erikoosolekud
11.00—17.00 Näitus
16.00—19.00 Noorteteater „Kalevala" „Kraavihallid"
19.00—24.00 Pensionäride õhtu
20.00—22.00 „Ma lillesideme võtaks"
21.00— 1.00 Noorte laevasõit

KOLMAPÄEVAL, 13. JUULIL:
8.30— 9.00 Hommikupalvus
8.30—12.30 Ühendatud segakooride, rahvatantsijate ja võimlejate peaproov
9.00—17.00 Registreerimine, informatsioon, majutus
9.00—12.00 Ringsõidud
10.00—12.00 Film „Tiina"
11.00—14.00 Näitus
14.00—17.00 Laulupidu
19.00—21.00 Noortalentide õhtu
21.00— 1.00 Sõduriõhtu

NELJAPÄEVAL, 14. JUULIL:
8.30— 9.00 Hommikupalvus
9.00—12.00 Registreerimine, informatsioon, majutus
9.00—11.00 Pesapall
9.00—12.00 EOLL Üldkogu koosolek
9.00—17.00 Ringsõidud
11.00—15.00 Näitus
11.30—12.30 Noorte olümpiaadi ja spordivõistluste auhindade jagamine
13.00—15.00 Kontsert (Cantate Domino)
17.00—23.00 Rahvapidu

REEDEL, 15. JUULIL:
8.30— 9.00 Hommikupalvus
9.00—12.00 Registreerimine, informatsioon, majutus
9.00—11.00 Loeng valguspiltidega „Ma lillesideme võtaks
11.30—13.30 Lastepidu
14.00—16.00 Film „Tiina"
18.00— 1.00 Ball, lõpptseremoonia

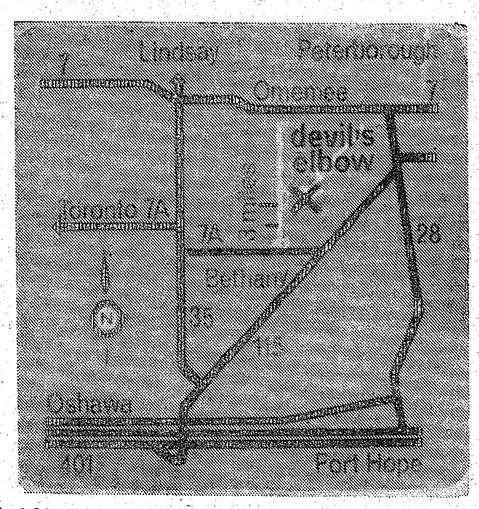

Teejuhis T. E. Võitlejate Ühingu ja T. E. Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi poolt korraldatavale võidutulele 25. juunil Devil's Elbow's.

HOUSE OF DENMARK
LÕPLIK VÄLJAMÜÜK ÄRI LIKVIDEERIMISEKS
Metro License A 2163
FANTASTILISELT ODAVAD HINNAD
KÕIK SKANDINAAVIA MÖÖBEL MÜÜAKSE
sajad söögitoa, magamistoa ja eluruumi mööblid, lambid, seinariiulid-kapid, riiulid, kirjutuslauad, põrandavaibad, küünlad, klaaskaubad, seinavaibad, lambivarjud, ajalehtede hoidlad, uduseletekid ja mitmesugused katted
Tasuda sularahas, kindlustatud tshekkidega või „Charge-Visa/Chargex" kaardiga
LÕPLIK VÄLJAMÜÜK
House of Denmark
1942 AVENUE RD. TORONTO ● TEL. 787-5767
Avatud päeviti 10—9, laup. 10—6

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122
Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega
Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

Kavas mitmekultuurilise muuseumi rajamine Torontosse

Toronto Multicultural Centre Association, mis registreeriti Ontario valitsuse juures 8. juulil 1974 on koos Historical Societi of Mecklenburg Upper Canada, Inter Cultural Council'i, Canadian Ethnic Heritage Foundation'i ja mitme muu samasihilise organisatsiooniga läbirääkimas Harbourfront'i juhatusega, et saada endises Loblaw peakontori hoones, Bathurst ja Lakeshore nurgal teisel ja kolmandal korrusel ruumi alalise Toronto Multicultural Museumi asutamiseks.

Hoone kahel korrusel on 60 ja 90 ruumi, kus igale etnilisele kultuuriühiskonnale oleks ettenähtud üks ruum, kus nad võiksid välja panna iga sobiva eseme, mis on seotud selle etnilise ühiskonnaga nagu tüüpiline mööbel, rõivastusesemed, maalid, raamatud, kaardid, puunikerdused, skulptuurid, postmargid jne., nii Toronto elanikele kui ka väljaspoolseile külalistele vaatamiseks.

Toronto Multiculaural Centre Association soovitab, et etnilised organisasioonid valiksid või määraksid oma esindajad nende organisatsiooni juurde.

Iga isik või organisatsioon, kes on sellest projektist huvitatud, võib pöörduda Mrs. Pat Wilsoni poole, Suite 306, 207 Queen Quay West, Toronto, M5J 1A7, tel. 368-4990. Kontor on avatud nädalapäevil kl. 10 homm. —4 p. l.

Need eri päritoluga isikud, kes soovivad toetada Multicultural Museum'i, võivad hakata ühingu liikmeks, tasudes selle liikmemaksu $2.00, mille järele neile saadetakse kviitung ja liikmekaart.

Iga vabatahtlik annetus etnilistelt organisatsioonidelt on tänulikult kviteeritav.

Tshekid kinjutada „Toronto Multicultural Centre Assosiation" nimele.

Praeguses 1977. a. juhatuses on presidendiks Bill Durovic, üheks abipresidendiks Valve Andre. Juhatuse ja komiteede liikmeid on ligemale 30, kes esindavad armeenia, valge-vene, hiina, küprose, tshehhi, hollandi, inglise, eesti, saksa, kreeka, itaalia, jaapani, makedoonia, malta, norra, filipiini, poola, vene, serbia, slovaki, sloveeni, sudeedi-saksa ja shveitsi rahvaid.

Venelased lasksid vabaks USA ajakirjaniku

MOSKVA — Pärast seda kui N. Liidu KGB oli Ühendriikide ajalehe Los Angeles Times'i korrespondenti Robert Tothi viie päeva jooksul kimbutanud ja üle kuulanud, tehti ajakirjanikule teatavaks, et ta võib N. Liidust lahkuda. Venelased süüdistasid ajakirjanikku salajase materjali kogumises ning Ühendriikides kardeti juba, et Toth antakse kohtu alla. Toth mainis, et tema pääsemine oli tõenäoliselt tingitud läänemaade ajakirjanduse suure tähelepanu osutamisest sellele vahejuhtumile ning samuti president Carteri isiklikust toetusest. Ajakirjaniku seletuse kohaselt olid venelaste süüdistused tema vastu täielikult kokku sepitsetud valed.

Senat ei poolda USA sõdurite lahkumist Koreast

WASHINGTON — Ühendriikide senat ei nõustunud president Carteri ettepanekuga, mille kohaselt Ühendriikide sõjajõud tõmmatakse Koreast välja nelja või viie aasta jooksul. Senatis tõsteti üles küsimus, kas Ühendriikide sõdurite väljatoomine Koreast praegusel momendil on tark samm ja lükati presidendi ettepanek tagasi häälte vahekorraga 79:15.

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

	Hind $
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637)	2.70
Reedik Villem Willmanni „Valmid"	2.70
H. Salu — Eesti vanem kirjandus	2.70
Blaise Pascal — Mõtted	2.10
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	2.10
Arno Vihalemma „Kunstnik eesti kirjanduses"	2.10
Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XIII sajandil"	2.10
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	5.25
„ „ „Piiridele Pyydes"	4.20
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.30
Vello Salo „Kristlik Rooma". Koos välkese Rooma plaaniga ja tähtsamate vaatamisväärsuste registriga	60¢
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	4.30
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	2.70
V. Salo — Riik ja kirikud	2.70

Tallinnas oli väga populaarseks esinejate grupiks „Külapoisid", kelle suurepärane laul paljusid haaras. Pildil grupp laulmas, esireas vasakult P. Aruvald, M. Ahermäe ja V. Vastopä, teises reas M. Lehesalu, R. Heyduck ja L. Ristsoo. Pildilt puudub U. Migur. Foto: J. Säägi

Pidevad roimad inimõiguste vastu

Grupp N. Liidu opositsionääre, kes on seadnud oma ülesandeks jälgida Helsingi kokkuleppe täitmist või rikkumist N. Liidu poolt, on seni välja andnud 19 dokumenti, milles naelutatakse kinni N. Liidus toimunud eksimused kokkuleppe vastu:

Inimesi takistatakse emigreerumast N. Liidust, see kehtib eriti juutide kohta. Aga ka N. Liidus elavast poolest miljonist nelipühalasest soovib vähemalt 7000 emigreeruda, kuna nad kannatavad usulise tagakiusamise all.

Paljud töölised ei saa emigreeruda, rida perekonnapäid on selle tõttu vangistatud.

Töölised on pöördunud oma ametiühingute poole, aga need on ainult võimude tööriistadeks. Ametlikult valitsevad töölised N. Liitu, tegelikult on nad õigusteta olendid.

Tihti kutsutakse väljarännata soovivad mehed sõjaväkke ja tehakse neile siis takistusi kuna nad sel puhul „omavad sõjalisi saladusi". Tihti pole perekondadel lihtsalt võimalusi maksta kalliste väljarändamisviisumite eest.

Vangilaagrites piinatakse vange, lastes neil nälgida ja asetatakse nad külmadesse ja niisketesse kongidesse.

Raskesti haigeid hoitakse vanglates kinni, kuni nad surevad. Üks taolistest on kirjanik Aleksander Ginzburg, kes on üks taolise järelvalvegrupi asutajaid.

Järelvalvegruppide liikmeid kiusatakse taga, nende telefonid suletakse, paljud neist on vangistatud, kuid gruppidesse tuleb kogu aeg uusi liikmeid juurde.

Rahvas on saanud uut julgust juurde, lugedes Helsingi kokkuleppe teksti, mis ametlikult avaldatud. Selle vastu pole kuskil avaldatud UNO inimõiguste deklaratsiooni teksti.

Uuendusi sõnaraamatu viimases väljaandes

Eestis 1976. aasta lõpul ilmunud „Õigekeelsussõnaraamatu" uus trükk erineb mõneti eelmisest. Sõnavara on suurenenud üldkeeleuuendite, oskussõnade, murde-, laen- ja kõnekeelesõnade poolest. Kirjutamisviisis ja muutevormides on muudatusi, paralleelvorme on juurde tulnud. Välja on jäetud humanitaaralade kultuurisõnu. Puuduvad antiiksete jumalate ja kangelaste nimed. Sellest on kahju, sest ikka ju leidub veel inimesi, kes tahaksid teada, kuidas need nimed kirjutatakse.

Valik ÜLDKEELEUUENDEID, osa Aaviku poolt loodud, osa hilisemad tehissõnad (s.o. kunstlikult moodustatud):

AABE (gen. aape) — kirjatäht
EBASTAMA — võltsima, mittetäisväärtuslikuks tegema (näit. toiduaineid)
EELIK — teatavasse vanuserühma kuuluv (näit. koolieelik)
EHUTAMA — ette panema, ettepanekut tegema
EIRAMA (II inf. eirata) — ignoreerima
ETLEMA (etelda) — deklameerima
ILMING (-u) — esinemis-, avaldusvorm
KÕURIK (-u) — raskesti kasvatatav laps
LUUTMA (pr. luudan) — välja suigema, välistama
LÄVIMA — läbi käima, suhtlema (näit. kodumaaga)
MAALING (-u) — maal
NURMIK (-u) — kuulmishäiretega laps
OLBAMA (olvata) — tähele panema
OLME — eluolu, elukond
OLVANG (-u) — tähelepanek
OLVE (olbe) — tähelepanek, olukirjeldus
PAKIS (-e) — pisipakk
PARDLA — habemeajamistöökoda
SELVE — iseteenindus
SELVIMA — iseteenindama
SÜRJUTAMA — kõrvale või välja tõrjuma
SÜÜME — südametunnistus
TEISMELINE — 12—19 aastane
ULME — fantastika (näit. ulmekirjandus, ulmekirjanik)

MURRETEST on kirjakeelde tõusnud KÄÄL (-i, vallatu, üleannetu, kerglane olend), SEMMINA (kurameerima, sõbrustama), SOLGERDAMA (sulistama), SORE (-da, suureteraline), TUHLIS (tuhli, kartul) jt.

Rohkesti on OSKUSSÕNU kõigilt aladelt.

Rida moodsa aja võõrsõnu antakse osaliselt eesti kirjaviisis: ANORAK, BIENNAAL, BIKIINID, BROILER, DZHIINID, DZHIIP, HIPI, HOBI, JOBI, KOKAKOOLA, KOKNI, KOLLAAZH, KÄMPING, LODZHA, SEKS jt.

KÕNEKEELE sõnavarasse on juurde tulnud JESSES, JOSPEL (jospli, nolk, kollanokk), KEMPS (-u, käimla), KISMA (käklus, kähmlus), KLUNKER (klunkri, oleng, simman), KLUNN (väike jõmpsikas), TIBLA, VANKA, VEHKAT tegema jt.

HELMI ELLER

Põnevusromaan Eesti miljöös

Naisteajakirjas Svensk Damtidning ilmub praegu järkudekaupa eestiaineline põnevusromaan „Skuggan från det förlutna" (Mineviku vari). Romaan ilmub autori varjunime all Maria Linn, Folf Sundi illustratsioonidega

Kuuldavasti on autoriks Eestist pärit Helmut Busch, kes saabus siia 18-aastasena Ta on abielus nimetatud ajakirja ühe toimetajaga.

Romaani peategelane on Eestist pärit keskealine võimlemisõpetaja Anna, kes sattus siia üldises põgenikevoolus ja kes adopteeriti rootslaste poolt.

Ta on lapsena üle elanud oma vanemate ja venna mõrvamise natside poolt kuna ta isa „ausa ja lihtsa töölisena" sümpatiseerib kommunistidele.

Koos vanematega ühes kivimurrus mõrvatud Anna vend ja eestlasest es-eslane olid koolivennad. Viimane muidugi jõukast kapitalistide perekonnast.

Puhkusel Sitsiilias kohtab Anna meest, kelles ta pikepeale tunneb ära omaksete mõrvari, sõjaaegse SS-mehe Vladimir Krause.

Annal endal on hingeline konflikt oma rootslasest mehe, kooli rektori Söreniga. Ent suurär mees Valter Krémerile, alis Vladimir Krausele, kavatseb Anna kätte maksta.

Ta flirdib temaga ja proovib teda ühisel ujumisretkel uputada, mis aga ebaõnnestub. Anna loodab seda teostada Rootsis Valteri või Vladimiri suvituspaigas.

Põnevusromaani intriig ei heida eriti head varju eestlastele.

RISTSÕNA NR. 936

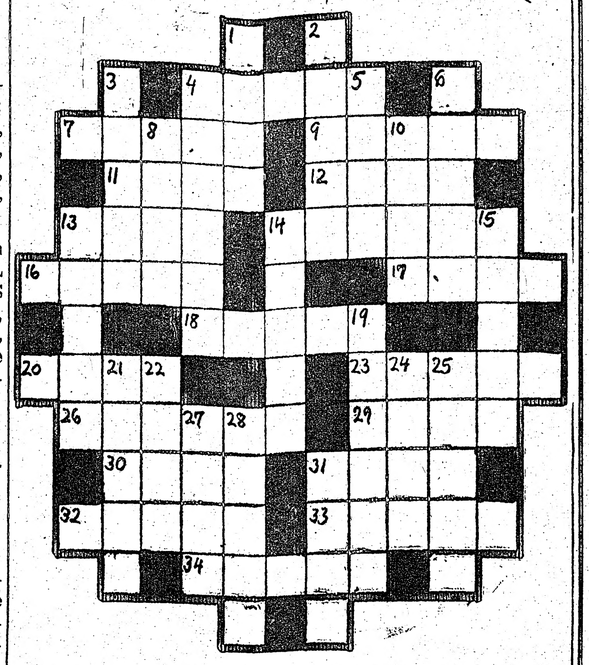

Põikread: 4. Voolava vee heli, 7. Vähene, napp, 9. Vilets, armetu, 11. Eesti kirjaniku eesnimi, 12. Muistsete egiptlaste jumal, 13. Jõgi Saksamaal, 14. Linn Leedus, 16. Maa — ladina keeles, 17. Ruumikas, lai, 18. Muinas-rooma jumalanna, 20. Linn Eestis, 23. Lind, 26. Mõnus-varjuline paik aias, 29. Alluv, 30. Plank, 31. Prantsuse kirjanik, 32. Väiksem, 33. . . . -sopran — hääleliik, 34. Saar Kreeka vetes.

Püstread: 1. Metsloom, 2. Sugulane, 3. Pealmine kiht, 4. Alkoholsed joogid, 5. Leivavili, 6. Kuju Vanas Testamendis, 8. Riik Aafrikas, 10. Naisenimi, 13. Auraha, 14. Muhameedlaste püha kivi, 15. Mitme linna nimi USA-s, 19. Läks lahti, 21. Kelm, 22. Tegelane romaanis „Nimed marmortahvlil", 24. Põletasid muistsed eestlased maaharimisel, 25. Hobune, 27. Väga — prantsuse keeles, 28. Pikaliolev, 31. Üks nn. väikestest prohvetitest.

RISTSÕNA NR. 935 LAHENDUS

Põikread: 1. Pint, 5. Jaks, 9. Erm, 12. Prii, 13. Árev, 14. Nei, 15. Puit, 16. Relv, 17. Nnn, 18. Suvel, 19. Ronk, 20. Kes, 23. Tan, 24. Si, 25. Aral, 27. Missioon, 32. Aitaja, 34. Astuge, 35. Pesukaru, 37. Alal, 39. Aru, 41. Uri, 42. Pole, 45. Asuma, 47. Ali, 48. Laps, 49. Haav, 53. Les, 54. Lale, 55. Arne, 56. Iva, 57. Laid, 58. Sent.

Püstread: 1. Ppp, 2. Iru, 3. Nii, 4. Tits, 5. Järvamaa, 6. Areeni, 7. Kell, 9. Enno, 10. Renn, 11. Mink, 19. Riita, 20. Kaap, 21. Erie, 22. Sats, 24. Sss, 26. Lause, 28. Saurused, 29. Oulu, 30. Ogar, 31. Neli, 33. Jkl, 36. Raspli, 40. Um, 42. Pali, 43. Olev, 44. Lisa, 45. Aaaa, 46. Ahas, 50. Are, 51. Ann, 52. Vet.

Toimetusele saadetud kirjandus

LÄÄNEKAARE POSTIPOISS nr. 3(86) — 1977. Vancouveri Eesti Seltsi informatsiooni bülletään is kirjutavad B. Tensov „Tere tulemast XIII Lääneranniku Eesti Päevadele", V. E. S. Emadepäeva kõne ja kirjeldus, Imbi Veemees „Tunnetest keed", O. Õunpuu „Kui nelipüha kätte tuli", E. Lepnurm „Ahto Walteri jalajälgi otsimas", T. Laanemäe „Filipiinlaste pulmakommetest", VES Rahvatantsu rühma kevadpidu, Eestlaste kondominium Vancouveri, H. Milleri, J. Sikkali, I. Vinki sünnipäevakirjutised, Vancouveri linna plaanid, suvepäevade kava ja kuulutusi.

BÜLLETÄÄN nr. 4 — 1977. XIII Lääneranniku Eesti Päevad. Eesti Päevade üldinformatsioon, päevade kava, päevade üritused, linna plaanid ja igasugused andmed neile, kes neist päevist tahavad osa võtta.

„VABA EESTLASE" TALITUSES

RAAMATUID

müügil	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Triinu" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	3.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ARVI KORK

MEHHIKO TEEL

17.

Läksin seina ääres asuva, pika hööveldamata laudadest leti äärde ja küsisin nõrga häälega „dos cervezas". Juan Carlos serveeriski mulle külma „Aguila Dorada"-t. Kui olime õlled alla kulistanud, jäi põlemis-tunne kõris vähe vähemaks ja me võisime omletid ära süüa. Tacos'test hoidsime hoolega eemale. Siis limpsas Kiiv keelt ja arvas, et tahaks midagi veel.

„Mida, kallis camarada?"

„Toast'i, vanapoiss — toast'i marmelaadiga." Nojah, tõsise inglise-kanadalase kombel, kui ta mune-peekonit ei saanud, siis vähemalt nõudis ta endale „toast'i", seda põhja-ameeriklase kõrvetatud saialeiba.

„Ma ei tea, mis „toast" on hispaania keeles", protesteerisin. See viis Kiivi lausa vihahoogu.

„Miks kuradi pärast ma siis sind tõlgiks kaasa võtsin, kui sa sedagi ei tea", pahandas ta.

Nojah, muidugi — aga olin ma talle kunagi öelnud, et ma hispaania keelt vabalt rääkisin? No võibolla nagu veidi ehk mõista annud . . .

„Pan tostada, por favor, senora?" tegin ma proovi. Ja ennäe — ta sai aru, ja küpsetas meile paar saialõiku Kui nüüd sellele veel pisut sinki juurde saaks? Kuidas oligi sink? Jambon? Ei, see oli prantsuse keeles. Kuidas on ta hispaania keeli? Jamon, häältdatud hhamon!

„Un poco de hhamon, por favor, senora!"

Ja saimegi küpsetatud leiba singiga!

Siis tänasime pererahvast, maksime arved ja asusime jälle teele. Nüüd vurasime otse mägedesse. Kahel pool tõusid kõrged kaljud. Tee keerles nagu uss nende vahel.

„Järgmine peatus on Taxco!" teatas meie sohver. Taxco, see on vana Mehhiko kaevanduslinn. Häältdatud nagu eestipärane tasku. Sealt läheb maantee otse Mexico City peale. Olevat ehitatud selle prantsuse soost keisri Maximiliani ajal, kui see mägedes suvitamas käis. Mehhiklased lasksid ta hiljem maha ja kuulutasid end vabariigiks. Aga see oli jälle teine lugu.

Taxco asub kõrgel Sierra Madre mägedes. Olevat asustatud 17-dal sajandil kellegi prantslase poolt, kes seal oli hõbedat leidnud. Ennem olnud indiaani küla nimega Tlacho, või midagi sellesarnast. Seda kõike seletas meile Luis. Nüüd olevat linn muinsuskaitse all, sinna ei tohtivad selliseid kästmaju ehitada, kui näiteks Acapulcosse. Ohk olevat seal väga selge ja kuumus palju väiksem kui Acapulcos. Seal olevat ka üks hea hotell, kus võime ööd veeta, kui vaid soovime. Nimi olevat Posada de Mision ja tema, Luis, saavat seal vana tutvuse tõttu hinnalandust, endale ja oma hoolealustele. Nii et kui härrad soovivad . . .

„Arvasin, et läheme otse Mexico City'sse", protestisin mina, „sa ütlesid ju, et sinna on ainult 300 miili?"

„300 kilomeetrit, senores. Aga mägedes, senores camaradas, on sõitmine väga aeglane, kuskil ei saa sõita üle 30—40 km tunnis. See on vähemalt kümme tundi, senores — see on väga väsitav. Aga kuidas soovite."

Ta näis pisut solvunud.

„Ära mossita", patsustasin ma talle õlale, „eks vaatame, mis saab. Kui väsinud oleme, jääme öömajale, kui ei, siis pressime edasi."

„Pimedas", teatas Luis Jose Maria, „on mägedes sõitmine väga hädaohtlik. Peale selle on minu autol ainult üks tuli — teine põles eile läbi. Kui ta policia meid ühe tulega näeb, ei lasta meid edasi sõita."

„Kus see la policia siis sul on", urisesin mina, „pole veel siin mägiteil ühtegi näinud?"

Ja nagu nõiduseväel, nii nagu ümber mäenurga keerasime, oligi politsei tee-blokk põiki ees.

Vaatasin ringi. Kahel pool kasvasid palmid ja nende vahel oli tihe võsa. Kaks politsei mootorratast ja üks vagun-auto olid just nii teele asetatud, et neist ainult väga aeglaselt sõites ja veidi vingerdades mööda oleks saanud. Mulle tuli mu registreerimata tulirelv meelde ja peaaegu oleksin ta tagasikätt auto aknast välja virutanud. Aga siiski tõrkus minus midagi sellise koleda teo vastu. Mu süda ei lubanud tulirelva niisama lihtsalt kraavi visata. See oleks nagu vaenlase ees relvade maha panemine. Hei, pea kinni — Mehhiko politsei polnud ju lõppude lõpuks minu vaenlane?

„Cojones de puerco!" vandus Luis, „asasinos de policia!"

Sõimas Guerrero osariigi politseimehi seamunadeks ja assasiinideks.

„Vait, companeros!" sisistas siis meile, „las ma seletan!"

Kaks kalifee-pükstes ja läikivais säärikuis politseimeest, suured Colt-püstolid vööl ja nokkmütsid silmile tõmmatud, seisid meil teel ees Nad nägid tõesit assasiinide moodi välja, mustad päikeseprillid ees ja õhukesed mokahabemed ülahuultel kaardumas, käed puusas ja püstolikabuurid laskevalmilt lahti nööbitud.

„Alto!" hüüdis üks neist maanteerüütleist ja tõstis käe nagu pruuni labida. Ilmselt tahtis see sell, et pidime seisma jääma.

Luis pidurdas. Teine tahmanägu tuli teiselt poolt ja nad vaatasid auto-akendest sisse. Kolmas mees nõjatus vastu vagun-autot, mõned sammud eemal, automaat-karabiin hooletult üle käsivarre.

„Turistas", seletas Luis, „teel Acapulcost Mexico City'sse."

„Pasaportas, por favor", hoidis üks politseimeestest oma käe väljas. Tahtis meie passe näha.

Otsisime oma dokumendid välja. Oli ainult loota, et see Guerrero osariigi politsei kohalike Mafiameestega pundis ei olnud, sest siis oleks meie laul lauldud. Ka hotelliarve maksmata-jätmise pärast võivad nad meid kinni pidada ja hotelli-teenrile püstolirauaga pähe kõmmutamise eest võime kindlasti mitmeks kuuks soolaputkasse rännata — el calabozo, por favor!

„Mispärast", tahtis nüüd see politseiniku-härra teada, kes meie passid oli üle võtnud ja neid teraselt silmitses, „ei sõida härrad turistid bussiga, või veel parem, lennukiga — miks peaksid nad sõitma taksoga, kas see ei lähe mitte väga kalliks?"

„Härrad on rikkad gringod", seletas Luis, silma pilgutades, „teate küll, kuidas gringod on, companeros? Nad ei oska oma raha kuhugi panna. Kui te neid palju ei tülita, võibolla teevad teilegi pudeli tequilat välja, kes võib teada?"

„Muy bueno", ütles poiss, „väga hea. Kanadalased mulle meeldivad. Americano'd mulle eriti ei meeldi, aga kanadalaste vastu pole mul midagi. Eriti kui nad on jõukad mehed ja ei ole kitsid."

Ulatasin talle sajapesose. Kaheksa dollarit.

„Para vosotros", ütlesin, „para bravos amigos de policia de Estado Guerrero! Saludos amigos!" Et see on vahvate Guerrero osariigi politseimeeste jaoks, teie terviseks. Ja ma tegin liigutuse, nagu kallaksin tequilat kõrist alla.

Poiss astus sammu tagasi, siis läks pidas sõpradega pisut nõu. Siis tuli jälle auto juurde.

„Puhas formaliteet, senores — palun avage oma bagaazh, palun avage oma autokast — Acapulco on marihuaana-smugeldajate piirkond, meil on oma käsud!"

Niisiis ei päästnud sellest altkäemaksust midagi kasu olevat. Aga raha ta meile siiski tagasi ei andnud.

Tõmbasime oma kohvrid-kotid lahti. Luis läks ja avas Volksi ninas asuva pakikasti. Nad tuhnisid vähe ringi, aga muidugi ei leidnud nad midagi. Isiklikke läbiotsimisi ei tehtud. Viibati jälle teele.

„Buenas viajes, senores!" soovisti. Head reisu.

Sõitsime edasi. Mul jooksis külm higi mööda külgi alla.

„Palju sa neile andsid?" küsis Kiiv.

„Sada peesot", ütlesin mina. Luis oli vaikne, ei teinud häältki.

„Miks nii palju?" imestas Kiiv, „viiekümnest oleks aidanud."

„Oli see liiga palju, Luis?"

Luis ainult nohises. Pidin talle külge tõukama ja uuesti küsima, enne kui ta häält tegi.

„Mina olen ainult vaene peon, mis tean mina", pomises ta siis.

„Mis viga on, companero?"

„Ei midagi — ma olen ainult vaene peon, rumal taksojuht — mulle võivad härrad igat asjat ette valetada."

„Kes sulle valetanud on — millest sa räägid?"

„Ei maksa tagasi ajada — kuulsin küll, kuidas see seanägu politseinik ütles — härrad kanadalased. Niisiis ei ole härrad üldse eestlased, nagu nad mulle valetasid."

Nii nii, mis siis nüüd?

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
423-6308, 429-4944

Toiduretsepte

Suitsuräimed hapukoorekastmega

4—5 suitsuräime, 2 kõvakskeedetud muna, 1 õun, ca 2 dl hapukoort, 1 tl peenekshakitud või riivitud sibulat, hakitud rohelist, soola, soovi korral natuke ketshupit.

Suitsuräimed puhastada, munad lõigata viiludeks, õun ribastada. Serveerimisvaagnale panna õunaribad, peale laduda suitsuräimed ja nendele munaviilud. Hapukoor maitsestada sibulaga, soolaga ja ketshupiga, kaste tõsta salatiainetele ja kaunistada hakitud maitserohelisega.

Serveerida eelsöögiks või eineks.

Keel spargliga ja salatiga

Keedetud keele laiemast otsast lõigata õhukesed, poolviltused viilud. Igale viilule panna keedetud sparglit ja pöörata kokku, nii et spargli õieots jääb nähtavale. Vaagna ühele poolele asetada keeleviilud ja teisele poolele korraldada salatilehti. Keskele panna kartulisalatit. Keele asemele võib võtta ka suitsusinki.

Kartulisalat

6—7 kartulit, 1 hapukurk või 3—4 sl kappareid, 2—3 dl hapukoort, maitseks riivitud mädarõigast või sinepit soola, maitserohelist.

Keedetud külmad kartulid koorida ja kuubistada. Hapukoorele lisada maitseained ja segada kartulitega, tükeldatud kurgi või kapparitega. Serveerida külmade liha- ja kalatoitudega.

Hapukoore asemele võib tarvitada ka majoneesi või majonees segatud pooleks hapu- või vahustatud rõõsa koorega. Kui kartulisalati valmistamisel tarvitada vineegerkastet (õlikaste) siis salatit hoida ca 30 minutit külmakapis et kaste jõuaks imbuda kartulitesse.

Külm kala- ja kartuliroog

1 pakk (450 g) sügavkülmutatud kalafifleed. Keeta nii kuidas õpetus on pakendil. Kala lasta külmaks jahtuda leemes.

Selle roa valmistamiseks võtta 6—7 keedetud külma kartulit ja lõigata need kuupideks, lisada 2 sl hakitud tilli, 1 väike peenekshakitud sibul, soola, segada õrnalt läbi kahe kahvli abil, samal ajal raputades kartulitele pisut vineegerkastet. Suurema pikliku vaagna servadele panna rohkelt kargeid salatilehti. Pikuti keset vaagent seada kartulisalat ja sellele laduda kalatükid. Pealt katta üsna paksult majoneesiga või majoneesmaitseliselt maitsestatud paksu hapukoorega. Silmale iluks ja suule mõnuks puistame heledale salatipinnale hakitud punasekoorelisi rediseid ja tumerohelist — petersellilehti või murulauku.

Ahjus praetud tükeldatud kana

Kui arvestada seda toitu neljale isikule, siis peab ostma umbes 1 kg Broilerit, sügavkülmutatud nuumkana. Pärast sulamist tuleb kana tükeldada. Kanatükid ei jää aga nii ilusad kui osta pakendis tükeldatud kana. Üks pakend kaalub ca 300 g, nii et ühe terve kana asemele peaks ostma 3 pakki. Nii või teisiti — kanatükid pintseldame mõlemilt küljelt grillikastmega, segades seda kastet ise või ostes valmistehtuna ärist.

Kanatükid laduda kuumuskindlale ahjuvaagnale, nahapool ülespoole. Küpsetada 375-kraadis ca 50 minutit. Küpsetamise vältel võib veel paar korda pintseldada. Serveerida keedetud riisiga ja värske salatiga.

ELLEN ROOSME

PALJU ÕNNE SÜNNIPÄEVAKS KANADA.

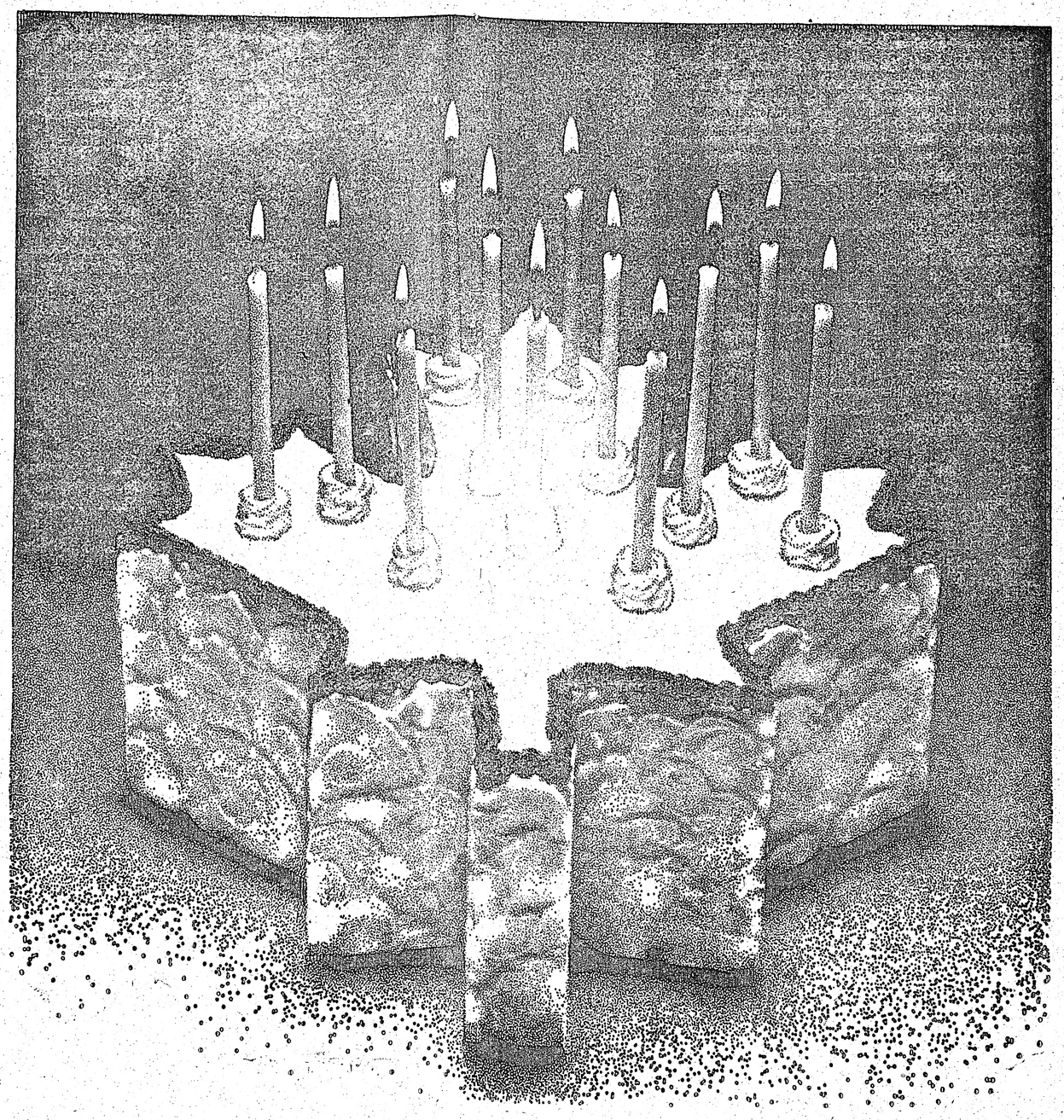

Kanada . . . 110 aastat vana.

Kanada . . . suure tulevikuga maa.

Kanada . . . suur maa väikeses maailmas.

Kanada, meie maa, sinu kaitsmiseks oleme valvel.

mitmekultuursus
ühtsus mitmepalgelisuse kaudu

Hon. Joseph P. Guay
Minister of State
Multiculturalism

L'hon. Joseph P. Guay
Ministre d'État
Multiculturalisme

● Head suhted, mis loodi Baltimore linnavalitsusega ESTO '76 ajal, jatkuvad. Nii viibis ESTO '76 peakomitee esimees Kaljo Popp järjekordselt linnapea William Donald Schaeferi külalisena 13. mail tema poolt korraldatud einel Downtown Hiltonis. Sellel oli peakõnelejaks Jacksonville, Fla. linnapea Hans Tanzler.

Ülikoolide lõpetajaid

Columbia ülikooli N. Yorgis lõpetas BA kraadiga poliitiliste teaduste alal Paul Endel Lüdig (korporatsioon Fraternitas Estica) Buffalost.

Barnard College N. Yorgis lõpetas juba varem BA kraadiga saksa ja ladina keelte alal Erika Anne Lüdig (korporatsioon Filiae Patriae) Buffalost. Ta töötab Harvardi ülikooli administratsioonis Cambridges, Mass. Mõlemad lõpetajad on meie tuntud helikunstniku ja õigusteadlase Peter Paul Lüdigi poeg ja tütar.

George Washingtoni ülikooli Washingtonis lõpetas BA kraadiga antropoloogia alal Pia Laupa Somersetist, N. J. Ta jatkab õpinguid magistrikraadi saavutamiseks põhjamaade keelte alal. Lõpetamise puhul teeb ta 6-nädalase reisi Euroopasse.

University of Illinoisi lõpetas magistrikraadiga business administratsiooni alal Jaak Tuulik. BA kraadi finantsalal saavutas ta samas ülikoolis. Ta asus nüüd tööle finantsala analüstina Ford Motor Co-s, Dearbornis, Mich.

Rita Rikka lõpetas BA kraadiga Georgian Court College Lakewoodis. R. Rikka töötab kunstiõpetajana Lakewood Prep. Schoolis. Ta lõpetas ülikooli cum laude.

Matti Ain Prima lõpetas Bloomsburg State College Bloomsburgis, Pa. BS kraadiga majandusteaduse alal. Ta asub tööle New Yorki European-American panka.

Andrus Arvi Loigu saavutas Glassboro State Colleges magistrikraadi, erialá kooli informatsiooniteenistus.

Rutgersi ülikooli lõpetas aianduskultuuri alal BA kraadiga Anu Kõiv Ridgefieldist, N.J. Ta on agr. Roland Kõivi tütar.

Rutgersi ülikooli lõpetas modernsete keelte alal BA kraadiga Kaie Põhi (korporatsioon Filiae Patriae). Lõpetaja on tuntud noortetegelane, ansambel „Tuul", noortekoori Esto-Atlantise, gaidlipkond „Linnutee" liige. Ta elab River Edge's, N.J.

Rutgersi ülikooli lõpetas BS kraadiga kompuuteriteaduse alal Anneliis Elmend (korporatsioon Filiae Patriae). Lõpetaja on tegev ansamblis „Tuul", noortekoor Esto-Atlantises, gaidlipkond „Linnutees" j.t. noorteorganisatsioonides. Ta elab Bogotas, N.J.

C. W. Post Center Long Island University N.Y. lõpetas kunsti ja design alal BFA kraadiga Helen Marilyn Vesik.

The American University Washingtonis lõpetas BA kraadiga kirjanduse alal Karin Ene Ambre, Silver Springist, Md.

Toronto Ülikooli Trinity College'i lõpetas psühholoogia alal BSc kraadiga Katrin Laube Connecticutist. Ta kavatseb õpinguid jatkata magistrikraadi saamiseks.

Hulli ülikooli Inglismaal lõpetas BSc kraadiga Priit Einbaum. Jatkates õpinguid Salfordi ülikoolis, saavutas ta keemia alal magistrikraadi. Ta jatkab samas ülikoolis teaduslikku tööd doktorikraadi saavutamiseks.

Maasikad valmis korjamiseks VALENTIA GARDEN'is

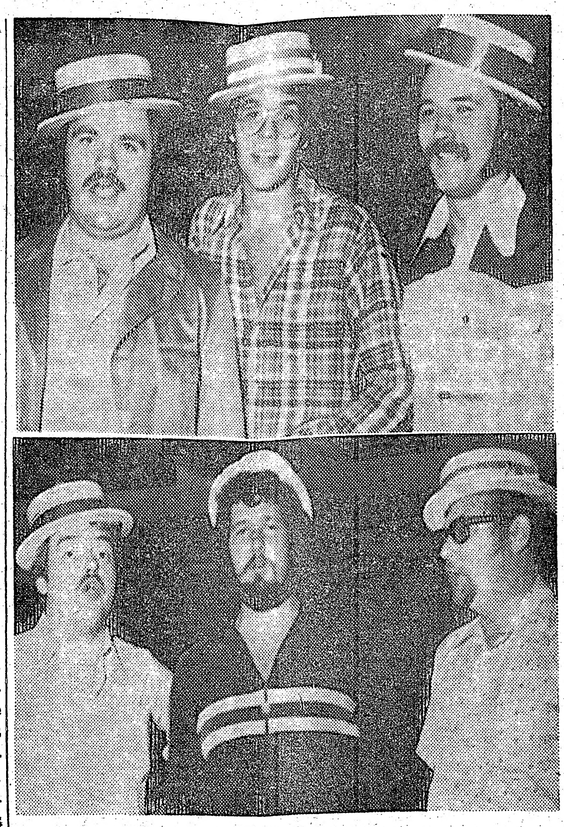

Tartu Instituut toetab eesti keele õppijaid

Tartu Instituut tahab aidata Toronto ülikooli eesti keele õhtukursust sellega, et tasub oma stipendiumi summadega ja mujalt hangitavate toetustega alul 50 dollarit iga soovija õppemaksust. Hoolsa osavõtu ja eduka kursuse lõpetamise juures tagastatakse veel teine $50. See jätaks praegu teadaoleva õppemaksu korral üliõpilase kanda $20.00, kusjuures paremaid edasijõudjaid hüvitatakse veelgi eestikeelsete raamatutega.

Õhtukursus, mis toimub edasijõudnutele dr. Vello Salo juhatusel, algab oktoobris. Osavõtta soovijaid palutakse endist Instituudile teatada nii pea kui võimalik, et koostada eelarvet ja hankida lisasummasid.

Instituut loodab, et akadeemilised ja teised organisatsioonid toetavad ka oma praeguse või tulevase sekretäri j. t. juhatusliikmete osavõttu neist kursustest.

Huvi eesti keele õppimise vastu ülikoolialiste noorte seas on ilmselt tõusu teel. Eelnimetatud õhtukursus ei anna kahjuks veel õppepunkte kuid kursust saab tulevikus viia regulaarsesse õppekavasse kui osavõtjate arv ja õppetase seda õigustavad. Ka ühe balti-ainelise kursuse uuesti sissetoomine on selle taga kinni. Kaks aastat tagasi jäi see ära huvipuudpuse tõttu. Ometi on Torontos umbes 600 balti päritoluga üliõpilast!

Eesti keele õppimist soodustavad paljud vahendid. Algajatele on kodus isa-ema või vanavanemad, siis täienduskoolid mitmes keskuses ja täienduskooli õpperaamatud. Toronto täienduskool korraldab ka õhtukursusi vanematele inimestele ja võõrastele abielupooltele. Üksikult elavatele ja iseõppijatele on abiks täienduskooli raamatud: Basic Course in Estonian (Felix Oinas, $13.50); helilindid (kassetid) Basic Course in Estonian järele.

Neid on võimalik osta või laenata Tartu Instituudilt.

Edasijõudnuid abistavad täienduskool, suvekodud, skaudid, gaidid,, üliõpilasorganisatsioonide kokkutulekud jne. Lugemiseks on Estonia General Reader lugemispalad sõnastikuga (F. Oinas. $6.00) ja Estonian Literary Reader (samuti sõnastikuga, Ants Oras, $4.00); eestikeelsed raamatud, ajalehed ja Toronto ülikooli juures tegutsev kursus, millest oli eespool juttu.

Võiks lisada, et süstemaatilise õppimisega on kiire, kuna Eestis gümnaasiumi ulatuses õppinuist on nooremad umbes 55 aastat vanad. Varsti polegi meil enam neid, kelle sõnavara ja grammatika oskus oleks enam-vähem rahuldavad. Kõigis neis küsimusis võib pöörduda ka Tartu Instituudi poole — sekretär. E. Aruja, 27. Groveland Cr. Don Mills, Ont., M3A 3C4, tel. (416) 447-8958.

EA

Ilmus nr. 97 — Suvi

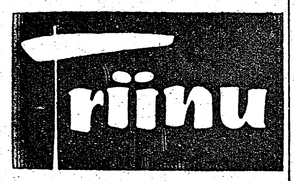

Müügil „Vaba Eestlase" talituses

Üksiknumber $1,25

Aastatellimine $5,00

HELIPLAATE MÜÜGIL

Vaba Eestlase talituses:

REET — eesti rahvalaule Reet Hendrikson

PEEGELDUSI — Rene Uferi viisid Leida Järvi, Andres Raudsepp j.t.

KAJAKAS — Kodused kajad eesti kohvikust Kanadas

TULE RÄNDAME MÄNDIDE

VARJU... — Eesti gaidide ja skautide laule suurlaagritest

LASTE MAAILM — Helmi Betlem

EESTI RAHVA- JA JÕULULAULE Ellen Parve

LAUL SINULE — Jüri Lipp

RÕÕMSAID JÕULUPÜHI — Jüri Lipp

Plaadi hind koos saatekuluga $ 6.—

Balti sadamates tõrgutakse

Nagu kuuleb Londoni ajaleht „Daily Mail" Riiast, tõrguvad nõukogude sadamatöölised Läänemere sadamates tegemast ületunde, et lossida laevu välisriikidest sissetoodavatest toiduainetest. Sadamatöölised töötavad ainult normaalaja, kuna toiduained pole mõeldud elanikkonna varustamiseks, vaid eestkätt Moskvale ja teistele suurlinnadele, kus neid müütakse eriäridest ainult kõrgematele parteituusadele.

„Daily Mail'i" andmeil on töölised tõrkunud Leningradi, Viiburi, Tallinna, Riia. Ventspilsi ja Klaipeda sadamates. Seetõttu on lossimistöödele rakendatud sõdureid ja üliõpilasi. Kiiresti riknev liha, mis ei kannata edasitransporti, külmutatakse kohapeal ja tingimustes, mis ei vasta lääne hügieeni nõuetele. Värsket puuvilja mädaneb sadamais tonnide viisi.

Nalja

„Sa kolisid nüüd idapoolsesse agulirajooni. Kas see pole mitte halb ümbruskond?"

„Kuidas seda just võtta. Igatahes kui keegi täpsel ajal üüri ära maksab, siis tuleb politsei uurima, kust ta raha sai."

o

Otto tuleb varem koju kui õigus ja tormab riidekapi kallale: „Kui ma nüüd siit jälle kirjakandja leian, siis murran ta kaela!"

Kapp on aga tühi ja mees läheb pettunult magamistoast minema. Kirjakandja pistab voodi alt pea välja ja ütleb naisele voodis: „Mis ta õige arvab! Riigipost võib olla küll alla käinud, aga nii rumal ta ka ei ole."

o

Hiiumaa Peedul oli suur ja rikas talu — hobused ja täkud talliis, piimalehmad ja peekonsead laudas, aga elumaja katus jooksis läbi. Toas istuti vihma ajal katel peas. et vesi kraevahele ei tilguks.

Küsiti Peedult: „Miks sa katust ei praavita?"

Peedu: „Ilusa ilmaga ta ramp äi joose, aga sandi ilmaga ma pöle veel näind kedagit katust praavitamas."

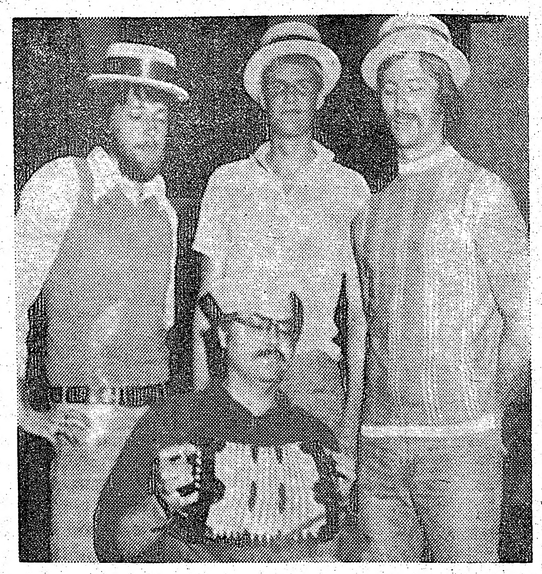

Uus lauluansambel „Karvurid"

Seekordsetel Karavani pidustustel on Tallinna paviljoni kava eelmiste aastate eeskujul rikkalik ja mitmekesine, kuna esinevad mitmesugused lauluansamblid, rahvatantsijad, võimlejad jne. Pildil näeme uue lauluansambli „Karvurid" liikmeid ja nende juhti Andres Raudseppa (ülemisel pildil väikese lõõtspilliga).

Foto: T. Sälgi

Miks ei mälestata stalinismi ohvreid

Lääne-Saksamaa ajaleht olukorrast Balti riikides

Lääne-Saksamaalt käib palju turiste N. Liidus, muuhulgas ka Baltikumis, kuigi viimasel ajal on märgata, et neid võimude poolt sinna väga ei soovita. Need turistid otsivad sakslastena taga kadunud aegu, mil Baltikumis oli saksa kultuuri osa ajaloolistel põhjustel tugev. Turistid-ajakirjanikud tunnevad rohkem huvi mineviku kui oleviku vastu.

Ajalehes Franfurter Allgemeine Zeitung kirjutab Peter Jocken Winters (nime järgi otsustades mitte baltlane) pikema artikli Tallinnast ja Riiast, mis illustreeritud fotodega mõlema linna vanemast osast.

Ka siin hõlmab ajalooline osa umbes kaks kolmandikku artiklist.

Uuemast ajaloost on kirjasaatja hästi informeeritud ja lubab endale mõningaid mõtisklusi, näiteks fashismi ohvrite mälestussamba juures:

„Stalinismi ohvritele pole tänapäeva Baltikumis keegi mälestusmärke asetanud. Fashismi ohvrite mälestussammas, mis asub Lätis endise Salaspilsi surmalaagri paigal ja kus igavese tule asemele metronoom pidevalt ja ühetooniliselt lööb, viib mõtted kõigile inimestele, kes võimukandjate poolt vangilaagrites on piinatud, alandatud ja tapetud. Vägev betoonsein ei sümboliseeri ainult fashismi vaid igat rahval lasuvat survet, igat totalitaarset vägivallavalitsust."

Kirjasaatja juhib tähelepanu asjaolule, et Eesti ja Läti on ainsad luterlikud vabariigid N. Liidus ja et neis ristuvad rahvuslikud probleemid usulistega. Oleviste kirikus võtavad seal koos olnud baptistid saksa kirjasaatja lahkelt vastu.

Vahejuhtum turistide poes heidab eredat valgust olukorrale idas.

Idasakslased tahavad sealt osta rubladé eest kaupa, aga see ei õnnestu. Müüjanna nõuab kategooriliselt kas dollareid või Lääne-Saksa markasid. Idasakslased lahkuvad vihaselt poest, tehes hammustavaid märkusi nõukogude sõprade arvel.

Turistid otsivad üles supelrandu ja haljasalasid ning näivad nendega rahul olevat. Eriti meeldib sakslastele Riia ligiduses asuv laiaulatuslik Jurmala supelrand. Selle võlude nautimine laseb välisturistil ilmselt unustada rahvaste hilisema ajaloo.

Inturist hoolitsevat hästi oma külaliste eest, kes toovad sisse valuutat ja kohtleb neid nagu „riigi külalisi".

Paljud on häiritud turistijuhtide ametlikust lobast ja mitmed katsuvad omal käel tungida kulissidetaha. Lääne-Saksamaalt matkas möödunud aastal u. 130.000 turisti N. Liitu, see arv näitab pidevat kasvamist.

Kontakte rahvaga on selle juures ainult üksikud tahtelised loomad. Ka kirjasaatja kontaktid näivad nõrgad olevat.

Brezhnev asus N. Liidu presidendi kohale

Ülemnõukogu kõrvaldas Podgornõi ühe minuti jooksul

MOSKVA — N. Liidu Ülemnõukogus valiti üksmeelselt N. Liidu uueks presidendiks partei peasekretär Leonid Brezhnev, kes N. Liidu ajaloos esimese mehena täidab nii presidendi kui ka partei peasekretäri kohti. Sellega täitus paljude poliitiliste vaatlejate oletus, et senise presidendi Nikolai Podgornõi hiljutine väljaviskamine poliitbüroost oli seotud Brezhnevi ambitsioonidega N. Liidu presidendikohale pääsemiseks.

N. Liidu presidendi koht ei suurenda Brezhnevi võimupiire, kuna president täidab peamiselt esinduslikke ülesandeid, kuid see tõstab siiski tunduvalt peasekretäri prestiizhi nii N. Liidus kui ka välisriikides.

Paljud poliitilised vaatlejad mainivad, et Brezhnev on hakanud uute positsioonide taotlemisega harrastama isikukultust, mis eksisteeris Stalini ja Hrushtshovi ajal.

Brezhnevi suured ambitsioonid tunduvad läänes mõistatusena, kuna saadud informatsiooni põhjal ei ole 70. aastane Brezhnev kaugeltki parima tervise juures ning on võimeline töötama ainult mõned tunnid päevas. Ettepaneku Brezhnevi presidendiks valimiseks tegi Ülemnõukogus poliitbüroo liige ja partei ideoloog Mihail Suslov.

Delegaadid aktsepteerisid selle kirja ühe minuti jooksul käe tõstmisega ning diktaator Brezhnevile jalgu jäänud Podgornõi oli kadunud N. Liidu poliitiliselt näitelavalt.

Luksuslikus 25-korruselises majas

KORTEREID MÜÜA

hinnaga $49.900.— alates. Korterites õhujahutus. Ostuhinna juurde kuuluvad: külmutuskapp, pliit, nõudepesumasin ja ühele autole parkimiskoht garaazhis. Majas saunad ja harjutusruumid. Ehitus asub suurel ja kaunil aiaga piiratud krundil.

Asjast huvitatuil palume helistada: 759-9117, Tiit Sark.

Kalapüügi võistlused

Seltsi kevadisel havipüügi võistlusel osutus parimaks kalameheks H. Suurna 11 naelase haviga. Seega H. Suurna kaitses seltsi juhatuse poolt väljapandud rändkarikat 1977. aastal. Teisele kohale tuli E. Harilaid 8 naela ja 8 untsilise haviga ja kolmandaks A. Koppel 5 naelase haviga.

o

Seltsi kalameeste suvine väljasõit korraldatakse Lake St. Johni laupäeval, 9. juulil Elmar Sooääre suvila maa-alale. Kalapüügi võistlus toimub kolmele kalaliigile — havi, bäss ja koha. Kogunemine kell 7 hommikul HWY nr. 12 ja Rama Roadi nurgal. Võistluse algus kell 8 e. l. E. Sooääre suvila juurest. E. Sooääre suvila asub HWY 12. Rama Roadi mööda 1½ miili idas Southwood Beach Roadil — Vollick Marinast 300 meetrit idas lot nr. 21.

Vollick Marinast paatide ettetellida soovijatel palutakse helistada Vollic Marina telef. 1-705-689-2104.

JUHATUS

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Austati matemaatik R. Härmi

Princetoni Ülikooli astro-füüsika osak. juhataja poolt oli 18. mail tema kodus korraldatud Richard Härmi auks, tema puhkepalgale mineku puhul, bankett, millest osa võtsid ülikooli astro-füüsika õppejõud perekondadega. Üllatusena R. Härmile oli tütre Ene-Kaja saabümine sama juhataja dr. Spitzeri kutsel, et sündmusest osa võtta. Teise üllatusena oli korraldatud eesti rahvatantsude esitamine ameeriklastest rahvatantsust huvitatute grupi poolt. Kostüümide ja muusika muretsemisel olid abiks olnud eestlased Lakewoodist — Härmadele teadmata. Tantsud, kaasaarvatud Tuljak, said suure aplausi osaliseks, tuues liigutuspisarad silma nii R. Härmile kui ta perekonnale.

Peale austusavalduste dr. Spitzeri ja Schwarzschildi poolt, annetati Richard Härmile tema publikatsioonide kogu nahkköites.

R. Härm siirdub elama Missouri osariiki, Columbiasse, kuhu nad on kodu ostnud tütre Ene-Kaja naabritena.

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul $3.25
esiküljel $3.75
tagaküljel $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495

2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.

Tervitusi Võidupühaks ja jaanipäevaks

ÜHENDUSES ON JÕUD!

TORONTO EESTI ÜHISPANK

EESTI MAJAS, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Tel.: 465-4659
465-4650

Tervitame võidupüha ja jaanipäeva puhul!

Viking BAKERY

A. Tralla & Sons Ltd.

32 Advance Road, Toronto, Ont. M8Z 2T4
Telefon (416) 236-2477

EXPORT TOOL & WELDING CO. LTD.

2074 KIPLING AVENUE NORTH, REXDALE, ONT.

TEL. 743-7100

J. BALL P. KRIISA

Tervitusi jaanipäevaks ja võidupühaks!

VARAMAE
CONSTRUCTION LTD.

Tervitusi võidupühaks ja jaanipäevaks!

TORONTO HARBEMS BAKERY Rooneems

484 QUEEN ST. W. — Tel. 366-1205, 366-3619

Alf Kubbo

Kui Tartu tudeng oli rõõmus...

II

„Kuidas sina küll kõiki tunned...?"

„Kui elatakse Tartus juba aastaid ja tegeletakse veidigi üliõpilaskondlike üritustega väljaspool auditooriume ja oma „kohvipuude" piire, siis võib paljuidki neist tütarlastest kas või pimedast peast hääle järgi ära tunda."

Andres müksab mulle järsku külge.

Mele saadame mõlemad silmadega sõna tõsises mõttes kena ja armsa tütarlapse ta lauani.

„See on Eha Lepp, Filiaest."

„Aga kes on see punaste kinnastega ja kingadega daam?"

„See on Erika Hakkaja, ENÜS-i kaasvõitleja ja inglannalik proviisori tütar."

Sisse astuvad mõned tudengipaarid, Filiae rebasevanem Leida Puusepp ja imepikk esticus. Imelik väike neiu nende seltsis on keele-Veski tütar Asta, Filiae virk ja väle esinaine.

„See daam seal paremal seina ääres on Helga Eisenschmidt, kes käis kursustel Ungaris, Debreceni ülikoolis. Truu konverentsidel käija. Kahju, et ta sõbrannat siin ei ole — Erna Eichet, sukavabrikandi tütart.

„See on Lydia Eenpalu."

„Ja see teine sealsamas lauas?"

„Andres, kas sa mitte ei eksi? See ei ole ju papa ega mamma nägu."

„Mine nüüd. See on hoopis vennapoja abikaasa, Narva linnapea tütar."

„Aga näed, selle pika tütarlapse selja tagant — muide, see pikk on Lydia Muuga, indlaensa ja sündinud Austraalias, — paistab kudumistööstuse omaniku laps Erna Träss. Siis seal vasakul... just, just..., vaikne ilus tüdruk, see on ENÜS-i kaasvõitleja Erika, alias Triinu Luud. Ta viibis suvel Rootsis.

Ning see, kes praegu tervitas, on Mall Kadak, samuti rootsi orientatsiooniga."

„Kena neiu, hirve silmadega."

„Seda küll. Aga vaata, see seal üliõpilaskonna viitsepresidendi kõrval on Senta Lemm, lihatööstur noorem võsuke Tallinnast."

Andres sositab kähku: „Ah, näed! Galina Kuusik!"

„Küll on ilus rullsoeng!"

„Ta on venelanna, ENÜS-ist. Ja sealt tuleb EÜS-i esimees Aino Loosbergiga. Või see seal, kes istub sügavsilmse esticusega, Lassa Klein — tuntud liikuv ja gratsiöösne daam."

Meist mööduvad Filiae Patriae tütarlapsed Silvia Nihtig, kelle papa on ajalehe Uus Eesti ärijuht. Ja väike võlur — Vaike Pärtsel...

„Tere preili..."

„See oli Helvi Kullam, laulab pagana toredasti..."

Tervitame meie laua juures peatuvat viroonust ja ta Amicitia värve kandvat tütarlast. Andres ajab isegi mõne sõna juttu, nagu ma aru saan, midagi kaitseliidu teeõhtust.

„See oli Erna Möldre, naiskodukaitse IV jaoskonna uus esinaine. Endine esinaine Ellen Sarap abiellus turbainsener Orest Kärmiga ja pani ameti maha."

Mööduva lilla-kuld-rohelist trikoloori kandva tüdruku kohta lausub Andres: „See oli vana tegelane ja tudeng Meta Lugus, ning tema kaaslane oli Juta Ruubel, praegune rebasvanem. Selle väikese esticusega sisseastuv nipsninakesega amica on Hermeline Dampf.

Andres laseb silmad otsivalt ringi käia: „Aga kuhu jääb täna siis Lille Friidu, kuulus pekkermeister ja kohvipoe omanik? Pane tähele, kuidas ta truu pruut Asta Multer seal akna all lauas närvitsedes ootab tuttavat autopõrinat."

Päris meie lähedal on seisma jäänud inimesed, kes silmadega otsivad vaba lauda.

Nad sammuvad teise ruumi. Sinna-tänna tervitusi pildudes sammub sini-rohelist-valget värvilinti kandev noormees oma filmidiiva-ilmelise daami seltsis, Filiae Patriae tudeng Milda Evald, „Union" direktori tütar Tallinnast.

„Ja kes on see madonnalik filia?"

„Agnes Arend. Viroonus ta kõrval on professori võsu. Ja selle pika Liivika mehe kaaslane oli Rapla pastori tütar Elsi Liiv. Ugala abiesimehe kaaslast Asta Blum'i sa nägid? Ja, kas sa panid tähele sakalaanuse kõrval Salme Puhk'i? Tüdruk on varsti valmis arst. Ta õde Tooni armastab üle kõige automehaanikut mängida ja mutreid keerata."

„Oo!"

„Mis on?"

„Tere, preili Eliaser! Kuidas areneb organiseerimatute organiseerimine ja mis muidu ka uudist on?"

„Oh, organiseerimatud..." Ja visates järjekordse sapise värsi — liigub edasi.

„See oli Rutt Eliaser, tuntud tegelane, naistudengite kuldsuu, kes oma ülevoolava energia on rakendanud üliõpilaste õiguste eest võitlemiseks.

Ta läks kindlasti Salme Sinimetsa otsima. Sa nägid, siit läks enne mööda pikk satään tüdruk, Ugala laua kohalt tegi suure ringi. Kirjandusliikude kalduvustega tütarlaps. Läinud aastal viibis stipendiaadina Helsingis."

„Sa peaks tundma ka professor Paldrock'i kolme tütart Aimet, Eddat ja Jutat, vana Jaani tütart Hilja-Ruth Tõnisson'i, Virve ja Asta Eenpalusid, mamma Lenderi tütreid Jutat ja Ilkat, Sula ja Virge Hünerson'e, Kadri Konik'ut, Madli Parikas't, Tui Koort'i, Virve Mikkelsaar't, Salme Lindi-Rauda, Asta Veiler'it, Ilse Tõnisson'i (toru-Tõnissoni tütart), professorite tütreid Hilja Piiper'it ja Vally Rammul'it, Olly Paris't jt."

„Aga kuule, kes on see pikk, ilmeka näoga tütarlaps?"

„See on Anette Suga, ENÜS-ist. Väga armastatud kaasvõitleja, kellel on naljasoont. Ja sealsamas on Vilma Urb, pool soomlanna, pärit Helsingist. Nendega koos näed veel Ida Aleksiust ja esinaist Valve Raidal'it."

„Ja see õrnake?"

„See on endine student ja praegune naiskutsekooli õpilane Heljo Linnuse, Filae tüdruk, ja see kaunis, naiselike alliüüridega tütarlaps on Ilme Pill."

„Ja see väike ja väle?"

„See on Lydia Veltbach, muusikaalne tütarlaps, kes matemaatikast lugu ei pea."

„Ning see blondilokilise Liviensise mehe kaaslane?"

„See on aaldilpärase nimega indlaensa Edith Stryck. Rikas tüdruk.

Ja see viroonuse vasakul käel istuv blondiin, näe, see on nagu moelehest välja lõigatud, on tantsitar Hilja Kook, bussi- ja leiva-Koogi tütar.

(Järgneb)

Tervitusi jaanipäevaks ja võidupühaks!

TAARA NURSING HOME

26 PETER ST. N., PORT CREDIT. ONTARIO

G. & N. Bajin

Tel. 278-2213

Tervitusi vennasrahvale jaanipäevaks ja võidupühaks!

S-AMPO S-AUNA

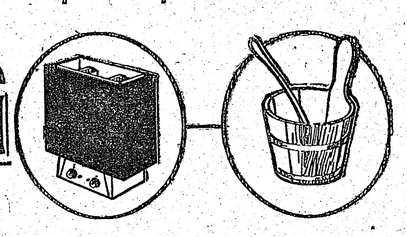

1413 KINGSTON RD., SCARBORO TELEFON 691-2297

H. LATER & Co. Ltd.

INSURANCE

1482 Bathurst St., Toronto M5P 3H1

TELEFON 653-7815

Tervitusi Võidupühaks ja jaanipäevaks

MURRAY E. NEWBIGGING

Matusebüroo

733 MT. PLEASANT ROAD

(Peetri kiriku juures)

TELEFON 489-8811, 489-8002

WAYNE HAMILTON

Funeral Director

THE RALPH DAY FUNERAL HOME

180 DANFORTH AVE., TORONTO, ONT. M4K 1N1 — TEL. 463-3870

EKBERG's

UPHOLSTERING & INTERIOR

128 Manville Rd. Tel. 755-9154
Scarboro, Ont. kodus 757-0269

PETER A. VESA, Q.C.

Tervitusi võidupühaks ja jaanipäevaks!

EESTI ABISTAMISKOMITEE KANADAS

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Tel. 461-1344

Äri on avatud: esmasp ja neljap. 10 homm. — 9 õ.; teisip., kolmap. ja reedel 10 homm. — 4 p.l., laup. 10 homm. — 2 p.l.

Müügil hõbe- ja nahkkinkeesemeid, põletatud puukapad, -sõled ja palju muud

Ahto Walteri jälgi otsimas

Kes meist vanemaist ei mäletaks eesti paberossi Ahto't ja Ahto Walteri seiklused kõigil maailma meredel väikese purjepaadiga olid omaaegseks sensatsiooniks üle kogu maailma. Vendade Walterite legendaarsed meresõidud tutvustasid meie rahvast kui vanade viikingite järeltulijaid, kangeid meremehi üle kõikide maailma merede ja nad on oma nimed jätnud nii Eesti kui ka kogu maailma jahisõidu ajalukku.

Õnneliku juhuse tõttu oli võimalus veeta hiljuti üks meeldiv õhtu Ahto venna Uku Walteri perekonnas Key West'is Floridas. Mina pole küll mingi purjetaja, aga paatidest mul veidi aimu on. On saanud ju neid kokku kopsida juba üle kahekümne aasta. Mõned nende hulgast on näinud ka ookeane, kuigi nende roolil pole seisnud eesti meremehi.

Niisugune kokkusaamine muidugi kujunes pikalt ja laialt seletamiseks. Oli õnn, et Uku abikaasa oli kodus, kellega minu naine sai ühteist rääkida, muidu oleks pärast võinud veel ütlemiseks minna, et terve õhtu räägitakse ainult paatidest ja meresõidust, nagu seda kodus juba küll ja küll ei ole kuuldud, selleks pole tarvis pikka sõitu Vancouverist Key West'i teha.

Ahtot ei olnud seal — oli pärast pikki aastaid läinud jälle purjetama. Olevat läinud õieti ennast otsima,

nagu Uku seda väljendas ja olevat momendil Tahitis. Tegelikult Ahto lõpetas oma jahisõidud juba 1938. aastal, asudes elama Virginia saarestikku, kus arendas kalapüüki, jõudes isegi asutada väikse laevaliini kalade turustamiseks. Nüüd olevat ta aga ärist juba loobunud ja püüdvat vendadega koos ainult meretilke või hännakuid, nagu Arnold Sepp neid nimetab.

Uku aga selle eest on olnud aastaid elukutseliseks jahisõitjaks paljudes võistlusmeeskondades mitmetel kuulsatel ameerika kaugsõidu-jahtidel. Key West'i on ta asunud alles mõned aastad tagasi. Omab seal mugava kodu ja püüab hännakuid. Rahutu mereseikleja vaim on aga edasi sees.

Arvas, et müüb vist varsti maja maha, ostab suurema paadi, kus võiks naisega koos kogu aeg elada. Olevat maja koristamisest ja järgivaatamisest tüdinenud. Hiljem, kui ta poeg sisse astus, oligi juttu pakkumise tegemisest ühele mootorpaadile.

Kui palju mere- ja paadijuttu sel õhtul sai ära pajatatud ei mahu siia paberile. Vahepeal anti meile õhtusöök värskete garneelide näol. Oli huvitav kogeda, et neid on pehme- ja kõvakestalisi. Viimased, mida maitsesin õieti esimest korda elus olid maitsvamad tavalistest. Et Walteritel pikkade aastate vältel on väga vähe kontakte olnud kaasmaalastega, oli neil eesti keelega esialgu natuke tegemist. Kui aga pudelist julgust oli alla võetud, hakkas jutt istuma päris kenasti.

Tuli veel välja, et tal on isiklikke tutvusi ka Ameerika tipppoliitikutega.

Texase poliitik Connelly olevat isegi tahtnud teda oma paadi meeskonda saada.

Uku Walteri meresõidukarjääri kõrgpunktiks oli Trans-Atlantic võistlusel esimene koht 1968. aastal. Ta sõitis Clevelandi miljonäri Weldmann'i jahil „Judico" Nassaust kuni Travemündesse Saksamaal. See 48-jalane purjekas, kavandatud kuulsa arhitekti Hodd'i poolt, oli ehitatud Hollandis. Hiljem jäi see kingina Uku Walteri omaks. Ta muidugi ei suutnud seda kallist riista kaua pidada ja müüs selle hea raha eest Miamis.

Tema oli jahil ainukese elukutselise meremehena — nii et seda võitu võiksid meie spordikroonikud teataval määral lugeda ka kui ühte meie purjespordi saavutust.

ÉNNO LEPNURM
(Läänekaare Postipoiss)

Balti skulptuuride näitus

Eesti Kunstide Keskus korraldab ülemaailmse loomingu võistluse Balti päritoluga kujuritele. Näitus avatakse AABS'i (Association for the Advancement of Baltic Studies) konverentsil, Toronto Ülikoolis 10. mail 1978, ja lõpeb pärast ülemaailmset kujurite konverentsi juunis. Väljapanekuid lõppnäitusele valitakse kolmeliikmelise zhürii poolt (üks igast Balti rahvusest).

Näituse eesmärgiks on tutvustada, mida Balti kujurid teevad tänapäeval ja ühtlasi äratada huvi balti kujurite suhtes ja avada võimalus nende tööde ostmiseks kunstikogudesse.

Tööd võivad olla realistlikud või abstraktsed; kas alusel, seinareljeefid või rippuvad jne. Samuti on materjalide valik ja kombinatsioonid vabad (puu, riie, elektrivoolu kasutamine jne.).

Oleme huvitatud tunnustatud kujurite töödest, nii varemvalminud kui kaasaegseist. Ühtlasi soovime avastada ja edutada uusi talente. Kõik on teretulnud osa võtma.

Joonised, fotod ehk väikesed maketid kavatsetavatest kujudest või juba valminud töödest palutakse saata Torontosse enne 1. oktoobrit s.a.

Nendest koostatakse rändnäitus oktoobri kuus eesmärgiga hankida tellijaid lõplikkude tööde jaoks. Tööd peavad olema monteeritud papile (mitte klaasi all ega raamitud), olles sobivad näitusel esitamiseks, koos informatsiooniga (suurus, materjal, kaal, hind, kunstniku nimi ja aadress). Saadetatavate tööde arv ei ole piiratud.

Kunstnikkudele, kes saavad tellimisi, teatatakse viivitamatult ja palutakse lõpetatud töö ära saata hiljemalt 1. aprilliks 1978 et neid katalogiseerida Balti Kujurite Näituse jaoks.

AABS'i näitusel esitatakse peale tellitud tööde ka varemvalmistatud skulptuure ning esitletud mudeleid.

Registreerimismaksuks on $3.00 igalt kunstnikult. Samuti katab igaüks ise oma tööde kohaletoomise, kindlustuse ja tagastamise kulud. Informatsiooniks ja registreerimislehtede saamiseks võtta kontakti aadressil: Estonian Art Centre, c/o Mall Puhm, 28 Riverside Cres., Toronto, Ontario, Canada, M6S 1B6. Telefon 762-4394.

Esimene eesti ajakiri

Kodumaal on välja antud faksiimile-trükipildiga esimene Eestis ilmunud perioodiline väljaanne, 41-numbriline „Lühhike õppetus . . ."

Selle arstiteadusliku sisuga väljaande kirjastajaks oli Põltsamaa lossi omanik Woldemar Johann von Lauw, oma aja kohta rikas mees ja ettevõtja mitmel alal. Tööstuse kõrval asutas Lauw Põltsamaale haigla ja kutsus sinna arstiks Riiast doktor Peter Ernst Wilde, kes sai väljaande toimetajaks aastal 1766.

Nõuandlikud tekstid talurahvale olid pastor August Wilhelm Hupeli poolt tõlgitud saksa keelest. Tänapäevase arstiteaduse taseme kohaselt tunduvad paljud nõuanded iganenud ja koguni koomilised.

Peale otsest nõuannet vestleb autor oma lugejatega ka muudel teemadel, katsub võidelda liigjoomise vastu. Ta esineb valgustusaegse isiksusena, kes suhtub talurahvasse inimlikult ja ihaldab selle haridustaset tõsta.

Stiilinäidetena võiks esitada kaks üldteemalist tsitaati (kirjaviis on tänapäevastatud):

„Ära pane imeks, et ma sind omaks sõbraks hüüan, sest et ma küll tean, et mina ei ole nagu sina pärisorjaks vaid prii inimeseks sündinud ning et mina palju ausam (lugupeetum) olen, siiski ei taha mina mitte selle tühja vahe peale uhke olla ehk suur: ma tunnen ning mõistan tõeste, et sina oled inimene nii hästi kui mina, ning et meie selle pärast kõik ühesugused oleme."

„Jumal on teile niisamuti kui teistele mõistlikud hinged andnud, teie hinge see on mõni hea vägi, mis teie ise ei tunne. Küll on teil mõistust, et teie võite enam õppida kui maad kündma või äestama, see rumalus, mis sees teie elate, tuleb sest, et teie olete rumalaste kasvatatud."

EPL

Tervitusi Võidupühaks ja jaanipäevaks

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

Matusebüroo

467 SHERBOURNE STREET

TELEFON 924-1403

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 Yonge St. (Davisville & Eglintoni vahel) Toronto, Ont.

Telefon 487-2147 ja 447-1206

NIGUL VIRRO

AVONLEA CURLING CLUB

101 Railside Road, Don Mills, Ontario — Telefon 447-8501

Eestlastele tuntud suurepärane peosaal

— PULMADEKS
— PIDUDEKS
— TANTSUDEKS

ODAVAD UURID

Mang Engraving Service

483 Bathurst St., Toronto

Tel. 368-6354

MONTY HALL

Enn Alfred

ADVOKAAT - NOTAR

Tervitusi võidupühaks!

EESTI KARUSNAHATÖÖSTUS

LEE FURS

707 Mt. Pleasant Road, Toronto M4S 2N4 Telefon 483-6851

TERVITUSI VÕIDUPÜHAKS JA JAANIPÄEVAKS!

Tervitusi võidupühaks ja jaanipäevaks!

SOOME JOOGID

Küsige lähemast viinaärist Soomest imporditud vodkat

FINLANDIA VODKA

LAKKA-LIKÖÖR

STEFEL — originaalne viini laager-õlu Austriast

Pidude, koosviibimiste ja pulmade puhul nendega varustamine ja litsentsi muretsemine.

Lähemaks informatsiooniks helistage tel. 531-9946, 531-9947

GYAKI AGENCIES

1579 BLOOR ST. W. TORONTO, ONTARIO M6P 1A6

ESTO CONSTRUCTION

Co. Ltd.

EESTI FOTOÄRI

JANE PHOTO SUPPLIES

317 Jane Street (Annette lähedal), Toronto, Ontario M6S 3X3

TELEFON ÄRIS 762-2213

LEO ROSSBAUM, omanik

OSL

ORAV STAIRS

Tervitusi võidupühaks ja jaanipäevaks!

EESTI KELLASEPAARI

R. PILVET

81 Queen St. E., Toronto, Ont.

Tel. 364-3035

POKO's

MEAT & DELICATESSEN

376 COLLEGE STREET — 922-1300

319 DANFORTH AVE. — 461-3421

767 MT. PLEASANT RD. — 488-2078

VICTORIAN PICTURE FRAMES LTD.

133 Midwest Rd., Scarborough, Ont.

Telefon 751-8088

OPTIKA- JA KELLASEPAÄRI

J. RATAS

247 Danforth Ave. Tel. 465-6251

S & G TIRE SERVICE

459 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.

Telefon 534-6602

Malmström & Son

SOOMEPOISTE KLUBI

TORONTOS

ILMAR HEINSOO

KINDLUSTUSBÜROO

958 Broadview Avenue

Suite 202, Toronto, Ont. M4K 2R6

Telefon 461-0764

DR. T. KALM, V.S.

Tervitusi võidupühaks ja jaanipäevaks!

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. TEL. 463-3331

Suvised äri lahtioleku-ajad: Teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.

Võidupüha puhul tervitavad oma lugejaid ja ärisõpru

„Vaba Eestlase" toimetus ja talitus

Parimaid tervitusi võidupühaks ja jaanipäevaks!

OMA PRESS LTD.

135 TECUMSETH ST., TORONTO, ONT. — TEL. 368-3304

TÖÖ KVALITEET KINDLUSTATUD ● MÕÕDUKAD HINNAD

Tervitusi võidupühaks ja jaanipäevaks!

THE SCANDINAVIAN SHOPPE

41 Charles St. W, Toronto.

Tel. 964-3416

Bay jaam, 1 tänav lõunapool Bloori, Bay ja Yonge vahel

TERE TULEMAST MEIE UUDE ÄRISSE!

Omanikud eestlased.

Tervitusi võidupühaks!

Fenno Sauna Enterprises Ltd.

124 Manville Rd., Unit M — I, Scarboro, Ont. M1L 4J5

Telefon 759-3935

Telefon Muskokas õhtuti ja nädalalõppudel 1-705-762-5393

PUUDEGA KÖETAVAD SAUNAAHJUD, VEETANGIGA VÕI ILMA ELEKTRISAUNAAHJUD

Tervitusi jaanipäevaks ja võidupühaks!

I. PIRSO LTD.

866 Avenue Road Telefon 483-8917, 483-8511

ILMAR PIRSO

Tervitusi vennasrahvale jaanipäevaks ja võidupühaks!

SUOMI-AITTA

ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST

2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650

Tervitusi vennasrahvale võidupühaks ja jaanipäevaks!

VIKING FOODS & IMPORTS

133 LAIRD DRIVE, TORONTO TELEFON 425-0450

Enne suvilasse sõitu külastage meid!

Tellige meie suitsusinki ja -kalkunit suvilasse kaasa võtmiseks ja pidulaudadele.

MEIE ÄRI SUVISED LAHTIOLEKU AJAD:

esmaspäeviti suletud.
teisipäeval ja kolmapäeval 8—6,
neljapäeval 8—7, reedel 8—8,
laupäeval 8—2.

Äri avatud neljapäeviti kella 7-ni ja reedeti kella 8-ni õhtul, et võimaldada suvilasse sõitjaile sisseostude tegemist.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 21. juunil 1977 — Tuesday, June 21, 1977

KIREV MAAILM

WASHINGTON — Välisministri Cyrus Vancel oli 4 tunni pikkune läbirääkimine Iisraeli suursaadiku Simchas Dinitziga, kes oma valitsuse nimel lükkas tagasi president Jimmy Carteri tingimused Iisraeli ja Araabia riikide vahekorra korraldamiseks.

WASHINGTON — Riikliku heaolu reformiks esitab president Jimmy Carter Kongressile ettepaneku korra kehtestamiseks, mille põhjal hoolekandetoetus võetakse ära isikutelt, kes ei võta vastu neile pakutavat töökohta, kaasa arvatud emad teismeliste lastega.

NEW YORK — Gallupi ringküsitlusel selgus, et end presidendi Richard M. Nixoni populaarsus ei ole paranenud tema esinemiste puhul televisioonis. Ainult 7 prots. on temast väga heas arvamuses ja 42 prots. peavad teda väga halvaks isikuks presidendikohal.

WASHINGTON — Esindajatekoda kinnitas häältega 242:163 3 biljoni 200 milj. dollari määramise sõjaliseks välisabiks. Hiigelsummast saab suurima osa 785 miljonit Iisrael ja järgmisena 750 miljonit Egiptus.

OTTAWA — Kanada konservatiivide partei liige Claude Wagner tähendas parlameidis, et ta võtab vastutusele Canadian Broadcasting Corporationi, kes näitas teda televisioonisaates halvas valguses ja heitis ta nimele varju. CBC andis kahe õhtu kestel edasi sensatsioonilise saate Kanada organiseeritud kuritegevusest ning saates oli näidatud ka Claude Wagnerit, keda seoti tihedalt konservatiivide parteisse kuuluva parlamendiliikme John Reynoldsiga, kellel saate kohaselt on Briti Kolumbias kontaktid sealse all-maailmaga. John Reynolds on samuti lubanud CBC vastutusele võtta. Quebeci provintsist parlamenti valitud Claude Wagner on üldiselt tuntud energilise kuritegevuse vastu võitlejana.

OTTAWA — Kanada Cancer Institute'i uurimuste põhjal on nendel meestel, kes tarvitavad sahariini, suured võimalused põievähki haigestumiseks. Uurimuse tulemused kavatsetakse peatselt avaldada Briti arstiteaduslikus ajakirjas Lancet'is".

QUEBEC CITY — Inglise keelt kõnelevad teismelised noored vaatavad Quebecis tumedalt vastu oma tulevikule ning nagu kinnitavad vastavad uurimused ja ringküsimused, kavatseb suurem osa neist Quebecist lahkuda ja siirduda teistesse Kanada provintsidesse. Õpilased arvavad, et kuigi nad valdavad inglise keele kõrval perfektselt ka prantsuse keelt, koheldakse neid Quebecis ikkagi teise järgu kodanikena.

BUENOS AIRES — Argentiina endise võimumehe Peroni abikaasa Isabel, kes pärast Peroni surma oli ka ise lühemat aega presidenditoolil, viibib juba pikemat aega koduses arestis, kuna teda süüdistatakse riigirahade kõrvaldamises. Äsja sooritas Isabel Peron enesetapukatse, neelates suurel hulgal unerohutablette, kuid seda märgati õigel ajal ning endine president päästeti arstide poolt. Ametlikult poolt kinnitatakse, et kuuldused Isabel Peronile amnestia andmiseks ei vasta tõele.

OTTAWA — Ameerika Ühendriigid on muutnud oma immigratsiooniseadust, mistõttu Ühendriikidesse elama siirduvatel kanadalastel ei ole vaja viisa saamiseks oodata enam 2,5 aastat vaid ainult kuus kuud. Kanada Technical Service Council'i arvates asub nüüd Kanadast. USA-sse ümber tunduvalt suuremal arvul inimesi, eriti ülikooli hariduse saanud noori. Ühendriigid võtavad igal aastal vastu 20.000 kanadalast.

Täna on juttu

Eduard Wiiralt - tundmatu suurus

A. Ranniti ulatuslik artikkel ameerika ajalehtedes

Luuletaja ja kunstikriitik Aleksis Rannitilt ilmus New Yorgi uues suures päevalehes „News World" 21. aprilli numbris uus pooleteistme leheküljepikkune artikkel „Eduard Wiiralt, a great unknown" (Eduard Wiiralt, tundmatu suurus). Artikli alul antakse autorist lühike tutvustav kokkuvõte kus märgitakse, et Rannit on kirjutanud Wiiraltist mitmes Euroopa ajakirjas ja et Rannitilt ilmub sügisel kogu Eduard Wiiralti kunstist saadud inspiratsioonil loodud luuletusi nimetusega „Cantus Firmus". Lisaks öeldakse, et neil kahel oli ühine näitus äsja Virginia ülikoolis. Toome selle Wiiraltit vaatleva artikli mõningate lühendustega.

Eduard Wiiralt sündis eestlastest vanemate pojana 20. märtsil 1898 Gubanitsis Venemaal ja suri Nõukogude Liidu poolt okupeeritud Eest maapagulasena Pariisis 8. jaan. 1954. Ta vanemad võtsid ta kaasa Eestisse 1909 ja hiljem ta võitles vabatahtlikuna Eesti Vabadussõjas N. Venemaa vastu.

Aastail 1915 kuni 1925 õppis ta skulptuuri ja graafilist kunsti Tallinna ja Tartu kunstikoolides Eestis ja Dresdeni kunstiakadeemias.

Ta õppis oma oskusi peamiselt headelt saksa ja prantsuse vasegraviüüride trükkaleilt, samuti Leonardo Lombardi perioodil tehtud joonistustest, Goya hilisemaist ja Rembrandti varasemaist töödest. Samuti stimuleerisid teda meistrid nagu Callot, Mellan, Clouet, Quesnel, Lagneau ja Watteau.

Saades teaduslikuks vaseplaadi, litograafilise kivi, puuploki ja teistest trükitehnikaist, ei lasknud ta oma nooruses kedagi teist oma plaatidest äratõmbeid teha. Trükikunst oma erisuguseis astmeis ja erilises väljenduse peensuses oli talle keskseks riskimomendiks oma loomingu kunstilise ehtsuse edasiandmisel.

Kuigi olles suurte meistrite joonistuste ja graafika imetleja ja nende tööde detailse töötluse hoolikas silmaspidaja, eelistas ta siiski Schongaueri ja Grünewaldi Dürerile, kuid imiteeris ainult Leonardot ja sedagi lühidalt oma varajasemas otsingus selle mannerismi tabamiseks, arendades omä ekspressiivse ja viirastusliku stiili.

1925 ta asus Pariisi, lahkudes sealt ainult ajutiseks 1926 Itaaliasse ja 1938 Marokkosse, tehes samal ajal ka lühemaid külastusi Prantsuse provintsilinnadesse. 1939 ta pöördus tagasi Eestisse, kust lahkus 1944 jälle Austriasse, et põgeneda teisest N. Liidu okupatsioonist. 1945—1946 ta elas Rootsis ja asus siis uuesti Pariisi kus ta suri ja on maetud Pere Lachaise kalmistusle.

Mis iial ta filosoofiline ja poliitiline maailmavaade oli (ta liikas kirglikult tagasi nõukogude ja natslikud diktaatorivõimud), tema ülim hingsus kuulus ainult kunstile. Tartus ja Dresdenis ta katsetas skulptuuriga, imetledes sel ajal eriti Ernesto de Fiori tööd ja otsides võimalikku sünteesi Rodini ja Mailloli stiilide lähendamisel.

Hiljem Pariisis ja Tallinnas katsetas ta värviliste monotüüpiatega ja värvilise graafikaga.

Lõpuks pühendas ta siiski oma elu lõplikult must-valge joone ja must-halli tonaalsuse kasutamisele.

1945. aastal ta ütles Rannitile: „Et mu hing ja vaim oleksid vabad, ja võiksid järgneda ainult mu oma saatusele, ma ei või abi elluda." Et olla iseseisev kunstnikuna aktsepteeris ta harva tellitud tööd ja neidki peamiselt raamatuillustratsioonidena või eksliibriste alal. Ta oli eriliselt vaikiv, privaatsust armastav inimene, kes läbis vaid väheste lähedaste sõpradega, kuigi oli ustav ja healoomulik. Ta elas suures eraldatuses ja vaesuses, väljaarvatud suur, peaaegu religioosne rikkus lõpliku vormi otsingul, mida must-valge kunst talle andis.

Vastutasuks rikastas ta seda vahendit uute tehniliste võtetega ja uute varjunditega inimese iseloomustamisel.

Väga harvades Wiiralti joonistustes, peamiselt raamatuillustratsioonides, mis tehtud ajavahemikul 1917—1927, on teatud Art

Eduard Wiiralti graafiline töö, mis kujutab palvetavat tüdrukut.

Nouveau ja Art Deco elemendid märgatavad ta töödes; need esindavad siis võõrkehi kunstniku orgaaniliselt jõulises individuaalse väljendusviisi otsinguis. Palju selgemini avaldub neist varajasemais töödes rahutu, psühholoogiliselt küllastatud realism. Tugev vaimne keskendus Wiiralti kunstis on selle sidunud fantastiliste nägemustega, mis on deemonlikud ja sageli ingellikud karakterid, või vähemalt väljendavad suurt inimlikku õrnust.

Wiiralti esimeses küpses perioodis, mis hõlmab aastaid 1920—1930, on märgatav antiklassikalisus. Rahutus on seotud detailse analüütiliste looduse uurimisega, mis isegi stiliseerituna ei kaota oma tõepärasust. Varajasem dramaatiline, olemuselt skulptuurne nägemus, samuti kui kapriisselt kunstlik jooneefektide kasutamine ja tonaalne voolavus, on läbinisti tunnetatud pühendusliku tehnikameelega.

Wiiralt töötas litograafilisel kivil, mitmet liiki metallplaatidel, linoleumil ja puuplokkidel.

Pikkamisi ta arendas oma armastuse kahe peamise materjali vastu, mida ta väsimatult kasutas: vaskplaat ja puuplokk, viimane tehtud palmipuidust.

Noore mehena ta tegi mõned puu- ja linoollõiked, aga hiljem pühendas ta end puugraviüürile, mille täiuslikkuse ta saavutas eriliste tööriistade abil. Sel viisil ta võis saavutada puus litograafiale, metsotintole ja vasegraviüürile omased tonaalsed väärtused. Ta muutis puutoime peenekoeliseks maalilikuks tekstuuriks, samuti pliiatsi hallikaiks toonideks, saavutades samal ajal tasakaalu joone ja tooni vahel.

Oma kahes puugraviüüris „Neegri pea" (1933) ja „Claude" (1936) on tema puumeediast üle vanade piiride minek eriti veenvalt tüüpiline. Neis tõmmetes tehniliste otsingute vahendid ja vaimne investeering, psühholoogia ja must-valge kunst, hinge matemaatika ja poeetiline väljendus on muutunud üheks. Meeleolud on muudetud kompleksek vaimseks olukorraks ja nähtud sügavuti. Tuleb vaid meenutada, et Wiiralt töötas kaks kuud askeetlikult oma „Neegri pea" kallal.

Kuivõrd imestamapanev on graafiline värv — skulptuurne ja ere tugeva valguse ja varjude mänguga — on Wiiralti aktiivne huvi inimsuse essentsi vastu, paatoses ja sallajases individuaalsuses energias esindatud isikus, samahästi kunstniku enese sisemises pildis, väärtused mis hüpnotiseerivad meid.

Kui „Neegri peas" võime kogeda mitme sajandi psühholoogilist mõtlemist, siis „Claude'i" Wiiralt rikastab maksimaalse psüühilise sügavusega, portreerides metapsühholoogilise laps-inimese, kes näib olevat tuhandeid aastaid vana.

Oleme üllatatud graafilise väljenduse pehme, rohkem kiirgavama tektuuri üle.

Teised meistrid, nagu Rembrandt ja Tintoretto, samuti mitmed moodsad graafilised kunstnikud on sisu intensiivistamiseks surunud alla detaili. mistõttu liikumine esile tuleb. Wiiralt aga jääb detaili juurde, isegi nõrgeima sosina mikroskoopilise detaili on ta suutnud nagu suure hinguse ja dramaatilise signaali ning müriseva monumendi registreerida.

Wiiraltile meeldis looduses töötada ja modelli otse ilma ettevalmistatavate joonistusteta vaskplaadile kanda. „Puuma ja panter" (1937) on tehtud Pariisi loomaaias. Lisaks oli tal eriline tähelepanu antud inimese kätele ja laste joonistamisele, kus tal ei ole ühtki võistlejat kui võibolla Rubens.

Lõpuks Rannit vaatleb Wiiralti sidemeid kaasaegsete Pariisi kunstnikega ja käsitleb üksikuid töid.

Ajalehes on avaldatud fotod pliiatsijoonistusest „Palvetav tütarlaps", puugraviür „Kaameli pea", etsing „Mehe pea", puugraviür „Claude", etsing „Panter ja puuma", monotüüpia „Vana mees ja kass" ja puugraviür „Neegri pea".

Kuna artikkel ilmus sündikaadilepingu alusel, siis ilmus see ka teistes ameerika ajalehtedes. Oma kahe artikliga on Rannit andnud väga tõhusat kaasabi Eestit ja eesti kultuuri tutvustavale tööle.

Riin Rivanool

Nimed

„Kas on veel meeles nimed Anna Haava, Miina Härma, Aino Tamm?" alustas Orukeste Olga ja kuigi kõik neist teadsid, võttis Arukeste Anni otsemaid sõna:

„Muidugi, tuli ju välja koguteoski kolmest eesti naisest, pealkirjas nimed just nõnda, nagu sa äsja ütlesid."

„Nii. Pandi kirja eesnimi ja perekonnanimi, asi oli klaar. Aga kuidas on nüüd? Laulukoor tegi toreda kontserdi, kus lauldi ka S. Purre ja M. Miido uusi laule. Kes nad on? Miks mitte kavalehele panna ikka eesnimi ka välja: Salme Purre, Maimo Miido? Rahvas teaks ja imestaks, et näe, kus kanged eesti naised!"

„Õigus! Ülekohus, diskrimineerimine, naiste au ja edu mahasalgamine! Ei, aga miks pannakse meestelegi ainult kirja J. Aavik, A. Kapp — olgu needki oma väärikuses: professor Juhan Aavik, Arthur Kapp ja teised!"

„Tõsi. Nimi on inimesele tähtis. Kohe tervikuna oluline. Ja kui juba laululoomisest juttu, siis näe, tehakse ülekohut meestelegi. Oot, ma räägin! Üks meie oma muusikatalendiga mees tegi hiljaaegu ilusa laulu. No meeldiv meloodia, üks lauljatar võttis kätte ja komponisti nõusolekul laulis selle kirikus maha. Rahvas kuulas ja imestas, kena laul, ei tea kelle tehtud? Seda ei olnud kirjas. Laulja nimi küll, mitte aga see, kelle loodud. Oleks pidanud olema, eks ole!"

Häda nimedega! Vahest on nad põhjusetagi tähtsad ja vahest ei peeta neist midagi. Igavesti äraneetud on see ajakirjanik, kes lastepeo tegelased kõik üles loeb, ent ühe nime välja unustab, või spordivõistlustel mõne vahele jätab. Tõuseb hirmus kisa ja pahandamine, papad-mammad aga eriti — kohe küsima, et kas siis minu laps teistest halvem oli, et...

Vastsündinule nimepanemine on sageli üks suur mure. Tahaks ikka seda kõige kenamat ja paremat ja üleüldse sellist, mis on kõigist teistest erinev ja etem..... .....

Taevas hoidku küll selle erinevuse eest! Kui laps ise juba suuremaks saab, siis koolis tahab ta tingimata, et oleks ikkagi selline nimi, nagu teistelgi, mida kerge on tarvitada ja meeles pidada. Aga siis on vanemailgi liiga hilja sellele mõelda.

Vanasti olid tüdrukutele kenad nimed sellised nagu Rosalie, Lisette ja Miralda, aga kui neist puudus tuli, siis olevat pandud ka originaalsemad, nagu Veranda, Closette ja Singer. Kes neid kõiki teab. Kui siis meie omakeelepärased nimed väga moodi tulid, sai mõni laps ristitud Ellerheina, Põlluliile, Tõivelemb, Libliklend, Rahuleid ja muud taolist. Raske meeles pidada. et kas on Põlluheina ja Ellerliile või Ellerheina ja Põlluliile? Või jälle Tõivelend ja Libliklend või hoopis vastupidine kombinatsioon?

Vahest jäid omadega vahele ka need vanemad, kes tähendusega nimesid panid. Nimeks pandi Maimuke või Tillu ja tüdruk kasvas suureks kui elevant, või oli nimeks Õie ja noorikustpeast tuli välja, et on hoopis karuohakas ja Õnne-nimelisel ei paistnud õnne sugugi olevat, virinat aga üsna omajagu.

Vennastepaar Rahu ja Mait kasvasid poisikesiks ja olid otse vastandid: Rahu oli kui säde ja teda jatkus igalepoole ja paha-peale oli ta eriti kärmas — päris poisimait kohe ja rahust polnud juttugi. Mait selle eest oli unistaja, vaikne viiulimängija, pikatoimeline ja pidanuks õigusega Rahu nime kandma. Aga nimi ei riku meest.

Paljud nimed on kohe algusest peale nõnda seatud, et kutsumiseks on teistsugused ja õrnemad-hellamad, kui need ristitud on. Igaüks teab otsemaid, et Juku on Juhan ja Kusti on August, Aleksandrit kutsutakse Sass, Eduardit Eedi ja Marit jällegi Mann. Nõnda on ka hea ja et see noorepõlvenimeline kasvama ja arenema peab, kinnitab üldtuntud ütlemine: „Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea."

Isanime peetakse sageli väga tähtsaks. Aga kui pojale isa nimi pannakse ja isa omas nooruslikkuses pojaga samaaegselt veel kaua mõtleb elada, siis on sellest ainult segadusi ja eraldamiseks lisatud junior ja senior teevad asja keeruliseks.

Vanasti peeti isanime niivõrd tähtsaks, et see pandi tingimata passi pealegi kirja. Jüri Jaani poeg Aruke ja nõnda edasi. Ema nime ei peetud vajalikuks ega millekski ja ülimalt piinlikkust tundsid sõjaväes vallaslapsest sõdurid, kes küsimusele: „Mis on isanimi?" vastama pidid näiteks „Liisi". Nüüdsel naiste üheõigusluse ajastul sedasi ei küsita. Nõnda palju oleme oma nimekasutamises edasi jõudnud. Või kas oleme?

Nalja

Noor poiss-alligaator võrgutab juba tükk aega noort tüdruk-alligaatorit. Kui see ikka ja jälle tõrksalt pead raputab, ütleb poisss-alligaator pahaselt:

„Sa tead küll, et meid on pandud väljasurevate loomade nimekirja, ja sa ikkagi tõrgud!"

*

Vanaproua seisab bussi peatuskohas, kuna sajab tihedat vihma. Kitsas vihmavari ei ulata kaitsma ta ümaraks paisunud keha. Jooksupoiss sõidab jalgrattal mööda ja hõikab:

— Tädi, vihma sajab selga!

— Ei sellest pole midagi. Selg on kaheksakümmend aastat vana, aga kübar on uhiuus.

Suurlinnad vähenevad

Rahvaloenduse büroo Washingtonis viimane aruanne kõneleb suurlinnade elanikkonna vähenemisest, eriti maa põhja-ida ja keskosades. Viimase 5 aasta jooksul on näiteks New Yorgi elanikkond vähenenud 7.795.563 isikult 7.481.613 isikule. Selles arvus on aga märkimata ebaseaduslikult maal viibijad.

Vaatamata märgitud vähenemisele jääb New York ikkagi USA kõige suuremaks linnaks. Temale järgnevad Chicago, Los Angeles, Philadelphia, Detroit, Houston, Baltimore ja Dallas. Edasi tulevad suurelt kasvanud San Diego ja San Antonio, missugused on ette läinud Washingtonist ja Clevelandist.

Kõige suurema elanikkonna vähenemise on läbi teinud St. Louis, mille elanike arv vähenes viie aastaga 15,6% ja Cleveland, kus vähenemine on olnud 14,9%.